

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Égész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdonosa.

Az egyesülettel tartozó feljegyzése alatt:
Főszerkesztő és kiadófelelős: Forster Géza az OMGE. Igazgatója.
Feloldó szerkesztő: Sallay Zoltán az OMGE. szerkesztő-üléke.
Társasági: Buday Barna az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Őszi luxuslövésár.

Az idei őszi luxuslövésár szeptember hó 30, október hó 1. és 2-ik napjain tartatik meg az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* védnöksége alatt a „Tattersall” istállóban.

A luxuslövésár díjazással lesz egybekötve. Négyes fogatok részére 2, kettős és jucker-fogatok, valamint háts lovak részére egyenként három 6—600 korona díj, vagyis összesen 11 díj 2400 korona összegben tűzetik ki.

A bejelentési határidő szeptember hó 15-ig hosszabbította ma a rendezőség.

A vásár tervezete a „Tattersall” titkárságánál Budapest, Küll-6 Kerepesi-ut kapható.

Kereskedelem és játék.

(A gyapjúvásár mibenlétéről és következményeiről.)

Azon válságos helyzet, melybe rövid egynehány hó alatt a gyapjúkereskedelem és a gyapjujval foglalkozó textilipar vállalatok európa-szerte sodortattak, ugy általában közgazdasági, valamint mezőgazdasági szempontból eléggé fontosnak mutatkozik, hogy e helyen is foglalkozunk vele. Gazdáinknak tulajdonom része meg élénken emlékezik tavalyi, sőt részben idei gyapjutermekek évek óta el nem érti előnyös értékesítésére s így most érthető csodálkozással tudják meg azon gazdaságtársaitól, kik idei termésüket előre le nem költötték, vagy részben már a jövő évi termés értékesítésével szerződés útján foglalkoznak, hogy a tavalyi s különösen az ősszel

fizetett áraknak alig 2/3-át érthetik el a kész gyapjuért, szerződésüköt végett pedig a megszokott kereskedő szóba sem áll velük. Hiba volna, ha a vevők ezen magartásáért csupa manővernek tekintenék, mert ezen helyzet nem a mi szűkebb körünkben indult ki, hanem a világpiacra lejártszódó eseményeknek kifolyása.

A tavaly oly rohamosan bedült ár-emelkedés indító okai ismeretek. Statisztikai adatok bizonyították, hogy a gyapju-termelés nem csak lépést tartani nem tudott a fogyasztás növekvő igényeivel, hanem a merinó gyapju-termelés ugy Ausztráliában, valamint Dél-Amerikában is határozottan apadt; ugy hogy a meglevő merinógyapju mennyiség az ujjában felsorolt s ezen merinó minőségeket erősen favorizáló divatirányzat igényeinek meg nem felelhet. Hozzájárult még a közgazdasági jólét és a nép vételerejének általános fellendülése különösen Angliában, Németországban, valamint az Egyesült-Államokban, miből általánosan azt következtették, hogy a legközelebbi időben merinófajta gyapjában bizonyos hiány fog beállni.

Ennek folytán az elmúlt ősszel különösen a fészült gyapju előállító gyárak, valamint számos spekuláns szokatlan hűvel folytatták a bevásárlást ugy a londoni piacra, valamint főként a tengeren túli bevásárlási helyeken és a rendkívüli fokozott versennyel oly áremelkedést idétek elő, mely a merinó fajtabeli gyapjak árárt majdnem egészen azon magaslatra emelte, mint amely legmagasabb ár merinó gyapjuért valaha csak elértetett.

Hogy ezen áralapról kézzelfogható fogalmunk legyen, megemlíttük, hogy amennyiben ezen árslap valaha teljesen érvényesült volna

a magyar terméknél, ugy pl. elsőrendű békés-megyei finom fésűs gyapju jó háti mosásban kb. 450 koronát ért volna 100 kg.-int, vagy 125 frtot bécsi mázánkint. Tényleg fizettek minálunk is a mult télen hasonló minőségű borsodmegyei tételekért egész 105 frtig bécsi mázánkint oly gyapjuért, mely most az áresés után és a külföldi pirításra számítva kb. 240 koronát ér, vagyis 6788 frtot bécsi mázánkint. Ezen rohamos nagymértvű áresés oka nem annyira a fentemlített statisztikai kimutatások és az azokból kifolyó következtetések téves voltában található, mint inkább a földes játék tulkapásaiban ugy az áremelkedés, valamint es különösen az áresés idejében.

Statisztikailag ki van mutatva, hogy az antwerpeni fészült gyapju-tözsden *egyfeltelegy napon* nagyobb mennyiségű fészült gyapju adatott és vétetett, mint amennyit a világ összes fészült gyapju előállító gyárai képesek lennének *egy éven belül* előállítani! Már ebből is eléggé tisztán kiviláglik, hogy főként ezen tulzott játék készítette elő a rendkívüli heves árcsökkenést.

Mindezek után mi sem természetesebb, mint hogy mindazok, kik nagyobb mennyiségű gyapju-készletekkel látták el magukat a legmagasabb árak idejében, vagy pedig a tözsdei spekulációban a kelletnél erősebben részt vettek, most óriási veszteséget szenvednek, melynek összege a különböző nagy külföldi gyapju-piacokon együttesen több, mint száz millió frankra rughat.

Szerencse azonban az, hogy kevés kivétellel a pótló gyári ipar ezen veszteségekkel alig sújtatik és hogy többnyire csak a vad kereskedői spekuláció, nevezetesen a

ŐSI VETŐMAGSZUKSÉGLETÜNK BESZERZÉSÉNEK

forduljunk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉHEZ Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

francia kereskedelmi tőke érintetik a krízis által. Két félt gyapjút előállító gyár azonban és pedig a lipseai Wollkammer, valamint a róslai Kammerginnerei, melyek vezetői még a spekuláló gyapjúkereskedők is tulnemi igyekeztek, oly mennyiségű gyapjút vásároltak össze a tengerentúli piacokon a felhajtott árakon, hogy ezekben még a mostaninál kisebb áresés is már lényeges veszteségeket okozott volna.

Amde: quid nunc — kérdi a magyar gazda? A gyapjúárakkal mi leszén, minők a kilátások a jövőre?

Az eddigi bukások mindenesetre tisztító tüznek tekinthetők. Megtanultak a hasúisták és a basisták egyaránt, hogy büntetlenül millió meg millió kilogramm gyapjút papirosan venni és eladni nem lehet.

Egyhamar azonban a viszonyok lényeges javulása nem várható. Nagy fontosággal bír ugyanis az általános politikai és közgazdasági viszonyok alakulása, mely az elmúlt hét óta különösen azon országokban, ahol előzől oly nagy fellendülés mutatkozott, rosszra fordult.

A délafrikai háború valamint a kínai komplikácók a posztipar egyes nagy fogyasztó piacokat kizárták a forgalomból, mely ennek folytán meg is akadt. A készúra, magas előállítási árai mellett, az egyes termelőországokban sem kelt el oly könnyen, mint a mikor először gyapjúárak először készúra előállítását is lehetővé tették s ennek folytán a rendelkezés alá helyezett készletek halmozódtak fel a gyári raktárakban. Így tehát a posztiparban a kedvező fordulat nem kell havánknak, míg a gyapjúárak újabb emelkedésére számíthatunk, amely fordulat egyrészt a termés sikerétől, másrészt és főképen az általános politikai és közgazdasági viszonyok javulásától függ.

Egyet azonban ma is mint megnyugtató és legalább a jövőre biztató momentumot állíthatunk, hogy t. i. a tengerentúli országok gyapjútermelése usakyan nem szolgáltatót okot nyugtalanságra, amennyiben onnan mindenesetre még egyhány éven át kisebb mennyiségek kerülhetnek Európába, mint a mily tömegeket a 90-es évek középig importáltak.

A gyapjútermés tehát ismét válságos idők elé néz. Természetes volt-e a gyapjúpiac megszűrlődése? Igen. De a mutatkozó javulást a spekuláció túlságosan kizárkázmányolni akarta s egyszerű krcchal vetít véget a magasra felhajtott árak pünkösdi királyágának. Minden bűvés pánikál jár. A helyzet tisztálval valószínűleg javulás áll be. A jövő kilátásai azonban nem rózsásak és gondokat adnak. Erdemes-e még vesződni a gyapjútermeléssel? Aligha. De muszáj. Az állattenyésztő keresi a gyapjútermelésre alapított juhártás helyettesítésének módját. Ez olyan állattenyésztési probléma, amelyről komolyan tannoknunk kell. A nemzetgazda előtt azonban tisztán áll a helyzet, hogy a magyar gyapjútermelés, amelyben a legérdekesebb nemzeti tőkék egyike fekszik, a lehetőszé szerint védelmezni szükséges. Ez a hatályos védelem pedig a szőnyegen fekvő vámpolitikai lesz.

Szoros egybefüggésben van a magyar gyapjútermelésre nehezítő válságos helyzetét egy újabb katonai reformterv, a melyvel a kereskedelmi körök már nagyon is komolyan

számonak; ezért mi sem tartjuk feleslegesnek, hogy ellene elején is tiltakozzunk.

Mult hó elején ugyanis az a hír kelt szárnyra, hogy a cs. és kir. közű hadsereg részére szállítandó posztőrszolgálatra néve olyaón új normalminták készítenek, a melyek a jövőben leendő felártásra lényegesen jobb minőségű gyapjuanyag beszerzésé tennek szükségessé, mint a minót idáig évtizedek óta Magyarországon a hadsereg részére szál tők vásárolnak.

Az elbavított intézkedés oly jelentőségű lenne, mint a magyar gyapjútermelés legnagyobb — mintegy 70 százalékat tevő részének, a melyszi kirekesztése azon fogyasztásból, a melyszi idáig — évtizedek óta — termékünk teljesen megfelelt.

A magyar gyapjútermelés már évtizedek óta természetesen azon minőségű produkciósra irányul, melyek a lehető legközelebb az keresletnek felelnek meg. Ha tehát a hirszelet rendezelbavítás tényleg válnék, úgy az gyapjútermelő gazdákint ismét érzékenyen sújtán. És ugyan szükség van-e erre?

A legjobb katonasposztót a német hadsereg részére szállítják. Németországban pedig a gyapjútermelés kismérvű lévén, a hadsereg részére készülő abban ninesenek korlátok, hogy a szükségletet európaorsze báhol vásárolhatják és így tényleg évenként a német gyártók hol nagyobb, hol kisebb mennyiségben jobk közpéminőségű Hajdu, Bökes, Bihar, Szatmár, Szilágy, Bereg, Úgocsa, Szabolcs, Zemplénmegyékből származó minőségeket vásárolnak nálunk, a mikből szintén a k-válón megjelölt német katonasposztó gyártók.

Ezen tényállással szemben szinte meggyőzhető, hogy miért válnék egy-szerre használhatanná a magyar közpéminőségű gyapjútermék, a cs. és kir. hadsereg posztőrszolgálatra gyártására és hogy miért lenne e célra oly minőségű termék beszerzésére készülő abban ninesenek korlátok, hogy a szükségletet szolgáltassák.

A közű hadsereg intézkedésének impudált tervező elfogadható magyarázatot találunk azonban. Oda konkludát ab, hogy a katonasposztógyártókra jelenben nyomott tengerentúli gyapjúk árforlyamat kiaknázni és szükségletüket ezekben fedezni akarják. Megvásárolnak ugyanis az országban is néhány a legjobb mintának megfelelő tételt, hogy így a kereskedelmi és iparkamara posztőrszallítás kedvére áll megállapításához megkívánható magas gyapjúárfojvam jövezésével szolgáltán a hadseregintézőségének és hogy ők a magas posztő-árszámítást így elérve, szükségűt nagyobb részét ponton árakon már az elvraholat külföldi piacokon fozedhesék meg, megfelelő áron, azonban a közű termék erősségét, tartósságát megsem közvölti gyapjúban.

Ilyen célzatokat leplező reformok ellen a magyar gyapjútermelés érdekében tiltakoznunk kell.

A cs. és kir. hadsereg vezetésével meg kell értenni, hogy a hadsereg posztőrszolgálatának a magyar gyapjútermelés minőségére és minőségére nézve is kiválón megfelelő minőségű tengerentúli gyapjúkat katonasposztó gyártásra való behozatala nemzetgazdasági érdekünk ellen irányuló merénylet lenne.

Itt az ideje, hogy a katonasposztó-szállított gyapjúszükségletet fedezék, így hát a legközelebbi gyapjúkonkúción el fog válni, hogy a hadsereggyártóknak kell-e magyar termék, vagy a külföldi gyapjúra kívánnak-e támaszkodni?

Ha a hadsereg csakugyan kirekesztés fozasztásból a magyar gyapjútermék országrészét, ez ellen, mint a magyar gyapjútermelésre mért utolsó érvágás ellen kellene védekezni.

Alig feltételezhető különben, hogy a kormány nyugodtan nézné el majd, hogy a militarizmus kár betetőzése a gyapjúkrokt, gyapjútermelésünket mesterségesen tönkrokt.

Mezőgazdasági közigazgatásunk.

II.

Mezőgazdálkodásunk ügyében károsan hat vizion t. i. az országunk csak nem minden részében, hanem elvált kivétel nélkül a közegzi előjáróságok sk-rzeteklen hiányból eredő okszertlen lakrökösödésnek a költöleg nem ellenőrzött voltának a következménye. Kétégtébe nem von'tató, hogy a közegzi előjáróságok működésében sok baj gyökerezdik, melyek mezőgazdálkodásunk fejlettségét indolni nem engednek azon nagyarányú közegziok hiányában, melyekben bár hatóságok fozokaltiban is; vegyük bírálát alá azokat is és kezdjük a *föszolgabírószolgálat*, mint a mezőgazdasági ügyek elsőfoku hatóságának.

A föszolgabírók számszám eseten kell bíraskodnia mezőgazdasági ügyekben s kénytelen ezt tenni a mezőgazdasági ismérvek hiányával is, módjában áll ugyan a járási mezőgazdasági bizottságok szakszavelményét kikérni, de sajnos, csak kevés föszolgabíró van, akinek oly munkás és tehetős mezőgazdasági bírósága volna, amelyre minden körülmények között számíthat. Hogy ezt megérteskük, figyelembe kell venni, hogy kik szokták az ily járási mezőgazdasági bizottságokat leállítani és látvány megjelölésben ugyan is pasztialtan, hogy a nagybirtokok, közpírítokosok és országok képviselői, nagybírők és az intelligensbb gazdatisztek; mások nem is lehetnek. A nagybirtokosok és országok képviselői inkább tszetelebbi, mint munkástagoknak tekinthetők, mert ritkán vannak járásiukban, az ily bírósági tag-ággal megjelölt bérők is csak részben részt vesznek a munkában; mert üzleti szemléletből kilólyogt' úgy érzik, hogy arra ninesen érkezik; vannak ugyan kivételek, de jobbadán munkatagokként csak a közpírítokosok és gazdatisztek szerepelnek.

A mely vidéken sok ember van a két utóbbi rendből, ott ninesen a járás megöz. Bizottsági munkájuknak azok kifogásolt, akiknek csak korlátolt, sőt bizony nem künnti őket határozatképes számban összehozni, mert ezen utraknak az ilyen tszetelebbi közűgyi szolgáltathó tulságos bőven kijár a hogy mi mindenre kell egy vidéki kábatos gazdának időt találnia, azt egy hozám igen közel álló egyben példabírók tudtam meg, aki egy időben tagja volt' a megyei és járási mezőgazdasági bizottságnak, a gazdasági egyesület választmányának, a lovató, lötenység és apaállateszmelő bizottságnak, a törvényhatóság s közegzi utakon fedanyagok átvevő bizottságnak, az adókevelő bizottságnak, e mellett megbízott iskolálatogató, gazdasági tudós és táln meg egybb is volt. Az anyré egyrébe neti gazdasági szaktan nehez megkérni, hogy minden gyűlésen részt is vegyen. Ez az oka, hogy bárha van is a járási mezőgazdasági bizottság, de annak segélytel-tanecást a föszolgabíró nem igen veheti igénybe, nem is kelthet tehát megküzerést, hogy sok mezőgazdasági ügy nem nyv szakszerű elintézését, ellenben a felbekerészekről ok munkás és közegzi okszertlen.

Nem hagyhatom el a föszolgabírók mezőgazdasági ügyekben való működésnek vezetését a nélkül, hogy ki nem emeljem, hogy lehetetlennek tartom, miszerint a föszolgabírók gazdallan nem iskolázott szemre és figyelem észrevételben vele minden, az előjáróságok részéről előkészített mlusszát, a minök következtében szintén még a legjobb szaksztek mellett is kénytelen beírni azon feleletit, melyet a közegzi előjáróságok részéről szőnyeg irásbelig kap, snál is inkább, mert nem nyer időt ellenőrző és fejlebbival teendőinek minden irányban megfelelő teljesítésére.

Kedvezőbb színben tünik fel a másodfoku hatóságok szerepét *átválasztóknak* a helyzete, amennyiben azok inkább a járási hatóságok vármegyei mezőgazdasági bizottságok és gazdasági egyesületek szakszavelményét kinyernők. A

gazdasági egyesület nagyon rok vármegyében sajnos még ma is csak néleg van meg, nem egy megyében pedig a mezőgazdasági bizottság tagjai is csak nominális gazdák által képeztek, még is az alapszámán, mint másodfokú hatóságnak mindig könnyebb a megfelelő elbírálás, miért is e részt kevesebb a panasza. De azért ennek csak előny volt, ha azon alig egy-két helyen, ki megismerkedett ügyekben, mint szakferences működik, egy gyakorlatilag és elméletileg képzett gazda léne.

Esetelt viszonyok mellett mezőgazdasági ügyünk fejlődése rohamos nem lehet, sőt a kormány nyújtotta ma már igen tekintélyes anyagi segítség is részben nem érvényesülhet kellőleg, részben kártán veszt, részben az ügyben tenyésztési ágak támogatása, a növénytermelés, fajokra és fajták, gyümölcstermelésre és a népek oktatása szempontjából hozott anyagi áldozat ma már elég magas sbbhoz, hogy annak révén nagyobb eredmények volnának várhatóak. Lehetőség, hogy a közigazgatás államosítása sok irányban meg fogja változtatni a helyzetet, az államnak az új törvényekkel. Bizonyos azonban, hogy akkor is szükség lesz a mezőgazdasági szakmával bíráló egyéneknek bevonására az adminisztrációba. Több fogszóalábról értekezem e tárgyban, azok kivétel nélkül oly nyitkosak, hogy nagy hiányt pótolna, ha a járóknak volna gyakorlat és elméletileg képzett gazdák, mint szakferences és mint a mezőgazdasági ügyben ellenőrző közeg alkalmazva. A fogszóalábról hivatalokban ugyanis nagyon felszaporodott a munka ügy, hogy nagyon sok járásban segédszemélyzetről kellő gondoskodni, nagyon cseleszerűen látszólag tehát nagyobb járókban egy külön, kisebb járókban pedig (több vagy háromban), egy gazdaság az alkalmazottak és a gazdaságok felosztása persze természetesen pénzadózathoz kerülne, az azonban közigazdaság tekintetében nagyon is bőven kamatozó kiadást képezne. Hogy az ilyen járási gazdák a kerületi felügyelőségek által rendelve állami közeget képezzenek-e, avagy egészen a közigazgatás és fogszóalábrák mellől osztassanak-e be, az különbség, tény azonban, hogy az államnak a közösen nyilvánuló — béhozott fölönként be. Ezen járási gazdák feladata volna a községi előjárásoknak működését mezőgazdasági és állattenyésztési ügyekben ellenőrizni; ő képezhetnék a kisgazdák tulajdonképeni oktatóit, mert velük fölviszt érintkezne a legkülönbözőbb alkalomkor, gyakorlati utatadással szolgálhatnának; ügyelhetnének föl a falkások és füstösokra, a gyümölcsfajtelek elonyéit ismertetnék a néppel s arra meg is taníthatnák azt és a többi.

Egy vármegyei községely alkalmaival, amelyen a gazd. tanácsosi állás szervezése kerül szóba N. N. szóvírv országos képviselő a felügyelő legújra állított szervezetét. Bonyára sok embernek nem volna annyira a járási gazdasági intézmény létesítése sem, pedig a különféle felügyelő működése nagyon üdvösnök bizonyult; nagy részben ezen intézménynek köszönhető a különféle östermetényi ágának jó irányba terelése és máris szép fejlődése, egy szőlő-, gyümölcstermelés, nyáiban pedig az állattenyésztés, ami a kormány bőles előrelátásának köszönhető. A felügyelő érdeme, hogy a nekik kijelölt irányban dolgozva, a nemzet fardáthatlan napzaszmosinak bizonyultak. A felügyelői intézmény a járási gazdasági intézményről erősítve, mezőgazdasági ügyünk fejlesztésének még hasznosabb eszközévé váltak.

Hiszem, hogy soraim, melyekkel csak egy eszmét kívántam megpendíteni, maga után fogja vonni a gazdasági egyesületeknek és több gyakorlati gazdának is a bíralatát és hozzáállását. Mielőtt azonban zárom soraimat, kiemelné kívánom, hogy a közigazgatás vagy a felügyelői intézmény törelétesítésére létesítendő járási gazdasági szervezet a társadalmi működésnek nem volna hátrányára,

sőt ellenkezőleg, amennyiben a népet közelébb vonná a gazdasági egyesületek és szövötközletekhez.

Póky Dezö.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Béla.

Az erdélyi és a nyugati szarvasmarháról.

Magyar ember vagyok minden izemben, de azért nem állítom azt, hogy minden, ami a miénk, az oly fölételesebb jó, hogy javítást már nem is igényel és ép ezért örömmel üdvözölöm, azon kezdeményezőket, elsősorban pedig a földművelési kormányt, ha az gazdaságunk valamely ágában, akár import által is a földirtókors osztály gyarapodására irányuló intézkedést tesz.

Egy ilyen kezdeményezés tehát a nyugati marha meghonosítása hazánkban. Valóságos láz vonult végig az ország gazdaközönésén s alig akadt gazda, ki ne sietett volna szarvasmarháját, keresztelés, vagy kiserelés által eltarthatni, hogy annyira, hogy a magyar fajta marháit már majdnem a kipusztulás veszélye fenyegette. Mámam is hódoltam e dítáros morgalomnak, fájdalom nem a kívánt eredménytelen.

A láz alább szállott, egy pár évvel ezelőt már elégedetlen nyilatkozatoknak lehetett hallani a nyugati fajtról, míg ma már egy igen tekintélyes számu gazdaközönés az nyugati fajtról egészen eldőlt s nincs az ország tulajdonosság, mi arra már nem mondanak.

Ez azt hiszem, hogy ép oly korai volt a rajongás, e fajtról írott, mint a minő alaptalan a hajszá ellenük. A dolgot egyszerű magyarázat nézetem szerint abban áll, hogy igen is vannak vidékek és gazdasági viszonyok, hol a tarka marha kitünően jó, vannak megint olyanok, hol az egészen rossz.

Távol van tehát tölem, hogy én a kezdeményezést a nyugati marha behozataláért vádoljam, sőt hiszem és tudom azt, hogy az igen fontos szakemberek alapos és érett megfontolása alapján történt. Azért is tűzbe merem tenni a kezemet, hogy a kezdeményezőket, csakis a legprakticább jö indulat vezette. Ha azonban fardásuk nem szült minden vidéken kellő eredményt, annak oka abban rejlik, hogy nincs a földön teoria, melyet néha a gyakorlati tapasztalat halomra ne döntene.

A nyugati marha általánosságban nem volt be az erdélyi részekben. Szász atyánkkal farsirozók még a tenyésztést, de csakis azért, mert a tarka marhákat nálunk német fajtról nevelték. A szász, ki általában rossz gazda s ki minden állaját rosszul tartja, e fajtrakt csak német patriotizmusból tenyészti s ennek dacára már nem egy nagyobb szász gazdát ismerek, ki felhagyott e tenyésztelet, mert kára volt benne.

Engem ugyan egészen hidegen hagy, hogy szász atyánkkal helyes irányban tenyésztenek-e, vagy sem, de nem úgy hidegen az, hogy a szászokhoz közel felváltva, és román községekben, ma már egy egész sereg hasonlatlan, elkorcsult tarka marhákat lehet látni, hol eddig ezimere örökret adtak e oly pénzért.

A keresztelés a magyar és nyugati fajtrakt között néha első generációban igen sikeresnek mutatkozik, de második és harmadik generációban, a reakció órási.

Egyelmenel kísértem több ilyen keresztelést, de még elvtve se láttam soha a második generációban csak egy valamire való állatot sem. Mi következék ebből?

Az, hogy a köstenyésztesben e két fajta közötti keresztelés nemcsak nem üdvös, de egészen veszélyes. An tenyészés magán

ember, ha jóval látja tisztá faját, vagy ha tetszik keresztelést vért állatot is, de a népnél tiltassák el az okvetlenül.

Minden keresztelés nagy rizikóal jár, a népet egy ily rizikóknak kitenni nem szabad, annál kevésbé szabad megengedni akkor, ha már bebizonyított tény, hogy a kísérletek balul ütöttek ki.

Aki e kereszteléses rosszkíséréket elhanyagolja példját akarja látni, az menjen el Hunyadvármegyébe. Éa vélemlen szombantja voltam egy apadalt szemlélni a zandotom, hogy fogalmam se volt oly nyomorult állatokról, mint a milyéneket ott láttam.

Van azonban egy elkéltansabb, de egyáltalán szomorúbb példa is, mi a keresztelés ellen szól. Mielőtt a nyugati fajta nálunk meghonosított évenként sok ezer ökröt vittek ki jó árban Magyarországra, mint igavonó marhákat; ma már nem egyszer hallottam e vevőköt ópanaszot, hogy oly vadároknak, hol eddig 50—60 ökröt könnyen vettek, most egyik karnak 10 e. Ezt a feltűró apadást csakis a tarka marha terjedése okozta. Ezeket az ökröket eddig nálunk a paraszt nevelték s az apadás is az számlájára megy; ezért a veszteséget azonban a nyugati fajtraktban kárpóltat nem talál, főként azért, mert a tejet értékesíteni nem tudja, pedig a nyugati fajtraktak ez a fő lönyé.

A birtokosnál az erdélyi marha nem apadt, sőt szaporodott s kiválképpen melegekedett magyaráiban. Vannak községek, melyek keményen tartják magukat a keresztelés ellen, de számban apadtak.

Kész örömmel ismerem el, hogy a földművelési kormány részéről úgy a községek, mint a birtokosok igen határozott támogatásban részesülnek s ép ezért az erdélyi marha sorsa nincs is veszélyeztetve, ennek föbizonyítása az, hogy a magyarországi aradatok, de már a külföld is kezd innen tenyészanyagot vásárolni s így hazatorozó viráman.

A baj csak abban rejlik, hogy az intéző körök nem vetnek kellő gátat Erdélyben a keresztelést marha terjedésének.

Az Erdélyben létező másik tiszta fajta a havasi vagy mokányi marha. E fajta létezését már komoly nyugati s ide gyors és határozott intézkedés kell.

A mokányi fajta egy végtelen ellentéző kevés takarmányt igényli, bőven és jól tejező szarvasmarha.

Havasali községeinkben — mintegy 300-ban — lesz az a fajta Erdélyben tenyésztesse. Műtán azonban e fajta érdekében eddig épen semmi sem történt, annyira legerendelődni kezd, hogy majdnem kipusztuló fölben levőnek tekinthető.

Szent meggyőződéssem, hogy e fajtraktból kellő gondozással első rendű tejező állatok lehetne nevelni, már pedig egy ilyen állat hazánkban még bőven éférne.

Ellentét a nyugati fajta, hogy végtelen ellentéző és egészséges, hogy bálmalatos teje és gyöngye takarmányval jól prosperál és végre, hogy 22—24 liter tejeből egy kiló vaj készíthető, tehát a tej minőségse kitűnő.

Hátránya az, hogy egyáltalában nem buszmarha, noha azt hiszem, hogy ökszeri ke c éssel már minimális súlyt tetemesen lehetne emelni, de a nyugati fajta terjedésének soha se közöletlen meg sulyan.

De mindannak dacára az előnyei olyanok, hogy mint tejező marha, feltétlen megérdemli a kísérletet.

A magas kormány tudomása szerint ezt már némi intézkedést ez irányban, ha amennyiben szerződött, egy pár havasali birtokossal ilyen fajtraktú bikák nevelése tárgyában. Ez mindenesetre egy igen üdvös és jó intézkedés, mely meg is fogja hozni gyümölcset, mert a havasi mokányi marha ennek folytán bizonyára javulni fog; de nincs intézkedés téve tejelelési képességének kifejlesztése érdekében, már pedig én ezt tartom a nevezetesebb kérdésnek.

E két kérdést karöltve és csekély időszalt meg lehetne oldani.

Útszádhavas kőszégek évenként legalább 200 bikára volna szükség e azért érdekesnek tartom az alapján oly mokány tenyésztéket kellene állítani, melyek e kívánt bika mennyiséget előállíthatják. Természetes, hogy e bika mennyiség előállításánál legalább ugyanannyi üző is fel nevelve s ezeket felnevelése által elő lenne állítva az a tejelő anyag, mely nézetem szerint a kívánalomnak nagyon is megfelel.

Ha a tejelő anyag tényleg beválk, azt könnyű szaporítani, his, — a mit nem hiszek, — a kísérlet nem sikerülne, így se karósdina senki, mert a tenyésztők, már a bika nevelésével is kitundnak jónni. E tenyésztet nem merném példánál az elföldön soha megkísérleni, mert a navas és alföld között oly nagy a klíma és takarmány viszony közötti különbség, hogy annak sikere legalább is kétes volna, de ez nem is szükséges, mert ha e fajta tejelőre beválk tenyésztője 100—150 koronáért biztosra eladhatja a kész fejű tehenet, holott alig hiszem, hogy a tejtermelő gazda tehenet neveljen valaha, ha ily áron kész tejelő állát-ot kap.

A most felállítás alatt levő mokány gyűk az emellett hava alji bitkosoknál, mint egy pepinárít képeznek, melyekből az erélyben felállítandó tenyészték vérfélesztés nyernének. Egy ily pepinára felállítására kívánlan alkalmas lenne a fogarasi mész-birtok is.

Erdélynek alkalmas pontján mintegy 500 lőny téhenből álló gyűknek volna kézzérűbb most felállítani, mely nézve semmi más feltétel nem szükséges, mint az, hogy a földművelési miniszter ő nagyméltósága biztosítsa e tenyésztőket, hogy tölök a bikákat egy meghatározott egységben megveszi, már pdig a bikákra feltétlen szükség van, ezt igen jól is tudják az intéző körok. A tehenek beszérvél jáz ritkább eseten szíven magukra vállalják a tenyésztők.

Égészen hátran megemert tenni az ajánlatot, arra nézve, hogy az esetben, ha a kormány kívánja, a legelőidőben idő alatt össze hozok egészen megbízható tenyésztők, kik a fentirt 500 mokány tehenet késztesz beszerznie s azok után tenyésztenek.

Csalhatatlan épen nem vagyok s így tévedhetek ez esetben is, mint számtalan más alkalommal, de azért azt hiszem, hogy feltérvsem ez ügyben nem alaptalan s így méltán kérhetem a magas földművelési kormányt, kgyeskedne ez ügyet fontolóra venni; teszem ezt annál is inkább, mert tudom, hogy a földművelési miniszter ő nagyméltósága a földművelők ügyét tényleg szívén viseli.

Végre még csak azt vagyok bátor meg-jegyezni, hogy bármily előnyösen hangzik is egyes állattenyésztési felügyelő urak jelentése a nyugati fajta marháról, én ezen jelentéseket szemben, egész hátrázottan fentartom állítá-somat, hogy a nyugati marha Erdélyben s főként köztenyésztésre egyenesen nem való.

Szentkeresztly Pál báró.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A répafaj felhasználása és el-tartása.

É Török Géza ur *„Kisérletek”* 30-ik számban megírta „Magjokészítés” czokor-répa jóvedelméről természetéről” című czikkem azon részéhez, amely a répafaj és levél el-tartásáról szól, szíves volt hozzájárulni; míg egyrészt köszönettel tartozom ezen eddigi elő-

tem ismeretlen eljárás ismertetéséért, másrészt ezen alkalom arra készlet, hogy ezen dolgoból kifolyólag egy oly körülményre hívjam fel a figyelmét, amely nemcsak figyelmet érdemel s talán nem egy gazdaságban használt is, de mely egyszerűsággal előbbi czikkem fentebb jelzett részét is megerősíti s ezenkívül Váradit ur czikkének egyes részeithez hozzájárólom enged.

Általánosan tudva van hogy az állatállomány ezen időben — augusztus hó közepétől egész a répaszedés megkezdéséig — legnehezebb takarmányozni, mivel az állat a száraz takarmányt még nem szívesen eszi, s csakmár pedig annyira elválni, hogy hazonnal nem értekelül és saroglyaszármak két kihozadást az iziket a jászolból a trágyatelepre. A csalámdetetés helyénvaló mindaddig míg fiatal, azaz míg az etetésnél jó értekelül, de midán a takarmány nagy része előzetes felhasználás nélkül hordatik oda, a hova csak másodszorban kellene jutnia, az határozottan jár, eltekintve attól, hogy az így kibővírt szárazságra töltött nem egy-éktől annyira keresett levél vagy fiatal hajtás van.

Ezen hibája a csalámdánét a praxist különböző eljárásokra készítette. — Mi a kérdés egy oldjuk meg, hogy azon időben, midán a csalámdé elvölünü látszik, egyszerre le-veágyuk, csakis néhány hétre való későbbi vetést hagyunk meg. A levétgott csalámdét úgy a mint van — minden fogyasztás nélkül s nem lehetné a harmatra sem — azonnal gödörbe hordatjuk.

Ezen eljárás által elkerüljük a takarmány elvölünü előző részhez az amenny is ugarba vetett csalámdét-fel-ek idejében megszánthatjuk s nem vagyunk kitéve annak, hogy csalámdetünk — habár fokozatosan vetődnek is — előre haladott állapota a gyors vagy meg fokozottabb etetést is megkíváná.

Az így elvertelt csalámdé 2—3 hét múlva az elvermeltsé más etethető és ha jól számitunk a répafaj etetésig elég is. A veremfőntankor a csalámdé barnás, eleinte legkevésbé sem savanykás, szára megpuhult, az állat ugyazóva teljesen megveszi: jósga mellett leginkább szót a behordásuk a meg-rúhadástól felől bérésnek azon jelentése: „Finom a csalámdé, még a szárdát is megveszi a marha”, s az ember ha etetők jár az istállóban nem egyszer hallhatja még a szót-lanabb bérésőt is: *„olyan mint a saláta”*, kell-e néni finomabb az ő fogalmát szerint?

Most még néhány szót kell Váradit ur czikkéhez megjegyeznem. Váradit ur ugyanis az állatállományt a kupaczkórol lejáró répafaj széjlegetteketik és ha a szükség úgy kívánja még meg is kell forgatnati azt gyermekekkel, hogy jobban száradjon. Ez az előbbi czikkemet azért irtam, mert jóvedelmességéről beszéltek, már pedig nemcsak a tergetés, hanem még az esetleges forgatás is költségbe kerül, ha mindjárt a legelőcsob napszámot vesszük is. Ezenkívül 8—10 napig jó idő kell, ami a répaszedés idejében nagyon is ideális dolog, különösen akkor, ha repánk ki-szedéséhez a míg lehet várunk, hogy a leg-alkalmasabb idő előtt ne szedjük. Különböz en Török ur előt is kétséges, mint kikézőből ki-tűnik; de tegyük fel hogy 8—10 napig jó idő van; van-e nekünk önkünk ilyen időben szárad-ás vársá nem minden késedelmet ki-záró szántás a sürgősebb?

Ami az elvársóság illeti elhiszem, de a fentiek tárgyában vétele mellett az enyémek megfelelőbbnek tartom.

Pál Béla.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Masay Gyula.

Kísérletek nitrogénygűjtő bakté-riumokkal.

Ma már gazdánk nagyrésze tudja, hogy a pillangósvirágú növények, minők a paszuly, a borsó, a lóhere stb., a talajt, amelyet nőnek, nitrogénben gazdagítják. Ezt a talajban levő baktériumok segítségével teszik, amelyek behatolnak a pillangósvirágú növények gyökereibe, itt elszaporodnak és bizonyos daganatokban, a nitrogénygűjtő gumókban tanyszának.

Ha a talajban nincsenek meg a szoban-forgó baktériumok, akkor abban a pillangós-virágú növények nem is igen díszlenek; ha pedig sok a talajban a nitrogénygűjtő baktérium, akkor sőt még díszlenek is, az olyan talajban, amelyben esetleg nincs nitrogénygűjtő baktérium vagy csak győven van, ha nitrogénygűjtő baktériumokat kebelezünk, ezzel a talajt termékenyebbé tehetjük.

Azonban az e nemű kísérletek azt mu-tatták, hogy az egyes pillangósvirágú növények gyökereiben díszlenek a gumókban tanzó nitrogénygűjtő baktériumok, a talajba beho-zelva, rendszeren csak akkor érvényesítik hatá-sukat érdemesen, ha abba a talajba megint csak olyan pillangósvirágú növény kerül, mint a minőnek gyökérgumójából a baktérium származnak. Azaz pl. a paszuly nitrogénygűjtő baktériumának csak megint a paszulyban a nitrogén- gűjtő baktériumok maradhatnak megint, csak a csillárgűjtő van számbavehető hatása. Ebből azután az követ-keztetik többen az e téren budavárók közöl, hogy a különböző pillangósvirágú növények gyökereiben különböző nitrogénygűjtő bakté-riumfajok vagy fajtak élnek.

E véleményemj szemben *Nobbe* és *Hilt-ner* kik *Thoron* országában (Svájcországban) régibb idő óta foglalkoznak a nitrogénygűjtő bakté-riumok tanulmányozásával, ama véleményük-nek adtak kifejezést, hogy a különböző pillangósvirágú növények gyökérgumóiban csak egy baktériumfaj a *Bacterium radicicola* él, amely azonban a különböző pillangósvirágú növényben élve, ezekben annyira alkalmaz-kodott időf folyamában, hogy a pillangós-virágú növények nemei, illetve fajai szerint külön alakok, így paszuly nitrogénygűjtő baktériumok, borsó-nitrogénygűjtő baktériumok stb. keletkeztek, melyek mindegyike azután csak arra a pillangósvirágú növényre van érdemes hatással, a melyhez időf folyamán már alkalmazkodott.

Eme felfedezésekben főleg amaz észleletek-erőstettek meg *Nobbet* és *Hiltner*, hogy da-cára a paszuly és borsó nitrogénygűjtő bakté-riumainak tenyészetésben mutatkozó alakitani különbségének is, ha a paszulyt ottlők be a borsó gyökérgumóiból származó nitrogénygűjtő baktériumokkal, ezek a paszulyon gumókat idéztek elő ugyazóval, mint a paszulyon nitrogé-nygűjtő baktériummal borsó gyökereit, és is idéztek elő gumókat, igaz, hogy az ilyenmű oldások a beoltott növény tenyészénet nem mozdították elő, azaz a nitrogénben szegény, sterilizált talajba vetett paszuly, beoltva a borsó nitrogénygűjtő baktériumaival, dacára annak, hogy a gyökéretén töltött vagy kevesebb nitrogénygűjtő gumó is mutatkozott, még sem fejlődött jobban, mint az ugyancsak nitrogén-ben szegény, sterilizált földbe vetett, de be nem oltott paszuly.

Most azonban azt a kérdést vetették fel a nevezett tudosok, hogy azok a baktériumok, a melyek a paszuly gyökereitén a borsó baktériumainak beoltása által keletkeztek, tehát a melyek már egy tenyészédsőszakot a paszulytal társulva éltek, — át, nem bírnának e, ismét a paszulyba oltva, jobbat hatást előidézni, mint a közvetlen a borsó gumóitól vett baktériumok?

Ha igen, úgy az annak a jele volna, hogy a borsó baktériummal lassanként, az évek folyamán át, a paszulyhoz szoktatottak, a mi megerősítő *Nobbe* és *Hiltner* ama feltevését, hogy a különböző pillangósvirágú növények gyökérgumóiban egy baktériumfaj a *Baktérium radicicola* é, csak, de a különböző pillangósvirágú növényekhez alkalmazkodott alakokban.

E gondolatmenet alapján 1898-ban megkezdés s mult évben folytatott a nevezett kutatók e tárgyban kísérleteiket, a melyek eredményét a „*Centralblatt für Bakteriologie, Parasitenkunde u. Infektionskrankheiten*” legújabb számban tették közzé.*

Az 1898-i kísérletnek tulajdonképpeni célja az volt, hogy olyan baktérium tenyésztést nyersék, melylyel a későbbi kísérleteket végezni lehessen.

E célból egyes edények 400 gr. földből 4800 gr. ivóporból készített, nitrogénben szegény, keverékek töltettek meg, mire azokat paszuly (Phaseolus vulgaris-szal) vetették be. A növények kikélese után két edényt beoltottak a paszulyból származó nitrogéngyűjtő baktériumokkal, kettőt a borsóból (*Pisum sativum*-ból) származó nitrogéngyűjtő baktériumokkal s végül két edényt beoltatlan maradt.

Hiltner „*Kreuzungsbakterien*”, kereszteződött baktériumok, nével jelölék meg azokat.)

Az elfajzott baktériumok egészten 1899 tavaszig tisztá természetben frissen tartattak.

Az 1899. évi kísérletnekél 7 darab 4 literes edény $\frac{3}{4}$ részben ivóporból s $\frac{1}{4}$ részben kerti földből álló keverékkel töltöttek meg, amely keverékhez még, kivéve a nitrogént, a legszükségesebb növényi tápanyagok, műtrágyák alakjában adtak. Emaz edények mindegyikébe a sterilizálás után 7-7 borsócsirát öltöttek be.

7 darab másik, ugyancsak 4 literes edénnyel épúgy bántak el, mint az előbbieket, azzal a különbséggel, hogy ezekbe a sterilizálás után 8-8 paszulycsirát öltöttek be.

Miután már a növényék az edényben kisse növekedésnek indultak, beoltották azokat, meg pedig úgy, hogy két edényben a borsót paszulybaktériumokkal, kettőben borsó-baktériumokkal, kettőben *elfajzott baktériumokkal* öltöttek be, egy edényben pedig a borsó beoltatlan maradt.

Épúgy bántak el azokkal az edényekkel is, amelyekben paszuly volt. A kísérletek emaz elrendeléséből lájtuk, hogy *Nobbe* és *Hiltner* ki akarták kutatni,

leghebben, miért is *Nobbe* és *Hiltner* dolgozatának erre vonatkozó föbb adatait a következőkben közöljük.

A borsóké termése.

Az egész termést igen jól összehasonlíthatjuk akkor, ha feltüntetjük, hogy a különböző elbánásban részesített edényekben mekkora volt az egyes növények átlagos magassága (egy-egy edényben a 7 növény átlaga), hány levele volt egy-egy növénynek átlag, továbbá, hogy egy-egy edényben átlag hány termés (hívely) és hány mag termett:

	Növények mag- asság mm.	Levelek átlag száma	A hívelyek száma egy edényben	A magok száma egy edényben
Paszulybaktériumokkal	1144	19	280	1065
Borsó	1140	18	260	590
Elfajzott	801	17	70	90
Be nem oltva				

A termés kémiai elemzése is összhangban áll a fenti eredménnyel, mert a föld-föltött részek elemzése kiderítette, hogy egy edény termésében volt átlag:

108. ábra. Paszulynövények. 1. Oltatlan. 2. paszuly baktériumokkal, 3. borsó baktériumokkal, 4. elfajzott baktériumokkal beoltva. (A Centralblatt für Bakteriologie Parasitenkunde u. Infektionskrankheiten című folyóirat után.)

Addig míg a paszuly nitrogéngyűjtő baktériumával beoltott növények gyönyörűen fejlődtek, a borsó baktériumával beoltottak a legelsőidő végéig csenyeségek maradtak, nitrogénhiányban szenvedtek, épúgy mint az oltatlanul hagyott növények.

Összel a mikor az edényekből a paszuly-növények gyökereit kimosták, kitűnt, hogy a be nem oltott paszulyok gyökérzetén egyetlenegy nitrogéngyűjtő gumó sem fejlődött, holott a paszulyból származó baktériumokkal beoltottak számos, erőteljes, normális alakú gumó mutatkoztak.

De igen sok nitrogéngyűjtő gumó keletkezett ama paszulyok gyökérzetén is, amelyek a borsóból származó baktériumokkal oltattak be, de ezeknél a gumók nagyon kicsinyek voltak.

Ez utóbbi kicsiny nitrogéngyűjtő gumók, amelyek *lahd* a paszulyon a borsó nitrogéngyűjtő baktériumokkal beoltásra voltak szolgáltak a következő évi, azaz mult évi — főkísérletek alapjául. Eme baktériumok *elfajzott baktériumoknak* nevezhetők. (*Nobbe* és

hogy a fenti módon nyert *elfajzott baktérium-tenyésztés* egyrészt mint viselkedik akkor, ha egy esztendő gazdacsere után megint az első gazdához (a borsóhoz) jut, másrészt mint viselkedik akkor, ha megint csak a második gazdára (a paszulyra) plántálták?

A tényleset java idejében kitűnt, hogy úgy az oltatlanul hagyott növények, mint azok, amelyek idegen baktériumokkal — tehát a borsók, amelyek a paszuly baktériumával, viszont a paszulyok, a borsó baktériumával — oltattak be: csak sínyteltek; azok a növények azonban, amelyek saját baktériumokkal oltattak be, igen szépen idén fejlődtek. De ami a legérdekesebb, kitűnt, hogy úgy az oltatlan, mint azok a paszulyok, amelyek az *elfajzott baktériumokkal* oltattak be: csak nem oly szépen fejlődtek, mint a saját baktériumokkal beoltottak. Különösen áll az *elfajzott baktériumokkal beoltott paszulyra*, a mint az a mellékelt fényképen (108. ábra) látható, ahol az 1. edényben az oltatlan, a 2. edényben a paszuly-baktériummal beoltott, a 3. edényben a borsó baktériummal beoltott, — végül a 4. edényben az *elfajzott baktériummal* beoltott növények vannak levele.

A kísérletek eredményét azonban a termés feltüntetése és mérlegelése adja meg

	Száraz- anyag gr.	Nitrogén mgr.
Paszulybaktériumokkal beoltva	879	768
Borsó	2403	743-0
Elfajzott	1678	468-9
Be nem oltva	338	488

Ha a borsó baktériumokkal beoltott edényekben a föld-föltött részek termésmérlésnek szárazanyag, illetve nitrogéntartalmát 100 nak vesszük, akkor az arány a következők:

	Szárazanyag Nitrogén
Borsó baktériumokkal beoltva	100 100
Be nem oltva	22-18 11-98
Paszulybaktériumokkal beoltva	23-01 9-42
Elfajzott	69-83 49-58

Az oltási kísérletek eredménye tehát a borsónál a következőkben foglalható össze:

1. Teljes termést a borsók csak akkor adott ha a növények közvetlen a borsóból származó nitrogéngyűjtő baktériumokkal oltattak be.

2. A paszulybaktériumok a borsó tenyésztésére ezáltal sem voltak hatással; a velük beoltott növények a be nem oltottaknál csak annyiban tértek el, hogy az utóbbiak gyökérzetén egyáltalán nem állott be gumóképződés, míg az előbbieknél fejlődtek gumók, amelyek azonban inaktívok, hatástalannak bizonyultak.

* Lásd a fenti folyóirat II. részének I. é. 34. számában a „*Künstliche Ueberführung der Knöllchenbakterien von Erbsen in solche von Bohnen*” című közleményt.

3. Az eljárástól bakteriumok szállal hogy egy éven át a paszulyonál voltak élet-társai, a borsótól elidegenedtek; ez az elidegenedés abban nyilvánult, hogy hatások a borsóra gyengébbé vált, mint aminő az eredeti borsobakteriumok hatása. Ez a gyenge hatás nemcsak a termés eredményében nyert kifejezést, hanem észrevehető volt abban is, hogy az eljárástól bakteriumokkal beoltott cseresznye a borsó lombzotva halványabb-zöld volt, mint az eredeti borsobakteriumokkal beoltott növények.

Ami a nitrogénművelő gumók fejlődését illeti, e tekintetben az eredmény a következő: A be nem oltott növények egészen gumótlank voltak.

A paszulybakteriumokkal beoltottak gyökereiben sok gumó találtatik s ezek között rendkívül arányban a nagy gumó; a gumók általában gomolyokat alkotnak, azaz több gumó van egy csomóba egyesülve.

Az eljárástól bakteriumokkal beoltott növények gyökereiben szintén igen sok, még több gumó fejlődött, mint az előbb említett növényekén, de ezek többnyire kicsinyek, továbbá nem észlelték a gumóknak gomolyos csoportosulását.

(Folyt. köv.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

369. kérdés. Hogyan lehet a napraforgó magját szírtítani kicsinyben anélkül, hogy az megperzsésedjék?

Micsoda eljárás van a szárítással leginkább szokásban? H. F.

370. kérdés. Csakugyan tapasztalati tény-e az, mint néhely cukorgyárosok állítják, hogy a cukorrépa degenerál, ha azt a magot vetik el, melyet ott helyben termelték, habár a magrépa olyan mag utáni termelt, mely először termeltől helyett lett hozva s egy újabb, kiváló jónak elismert félésgé magja. Magtóló érteendő, hogy a magrépa mint a mag termelése minden más repától teljesen elkülönítve történt. B. Gy.

371. kérdés. Nagy tömeg, körülbelül 16000 kereszt száma átadásról lévén szó, melyből egy szálat sem szabad másnak eladnom, csak a bérbírtok tulajdonosnak, tehát kérdésem, hogy egy köbméter búzaszálnának és külön egy köbméter búzaveternének mi az értéke, tekintve, hogy egy 18 kévés búzakereszt számláját, pályaváltó 28 fillértelen kellett volna a bérbírtok tulajdonosának átvenni.

Az átadandó számlából körülbelül 8 ezer kereszt 18 kévés búzaszáma átadások fele részben 2 éves feltérdeszen egyéves ülepedsé, másik fele szinte buza és rozsa száma 8 ezer kereszt átadások 1 hónapos ülepedsé lesz, a buza és rozsa pályva szinte csak egy hónapos ülepedsé lesz. A trágya jármos marha után szűken pályaváltó pályva gyűlt 1½ éves érteit trágyáról van szó, melynek értéke szinte köbméterekben fog megbecsülni, megkegyezvén, hogy itt egy kétféle széklettrágya 2 koronára, négyfogatos 3 koronára árban szokott fizeteni. K. E.

372. kérdés. Birtokom egy része a tanyától távol fekszik. Ez mintegy 60 hold lapályos fekvésű barna homokszántó meglehetősen kiszárolt állapotban vettem. Az emelkedettebb részen a luczarna középsőréli sikerrel termeszthető Thomassalakkal műtrágyára.

Termeszthető volna-e a lapályosabb részekben, természet Thomassalakkal műtrágyára, vörös vagy fehér löhère, közepes sikerre való kitöltés? Melyik félésgé lenne jobb: a vörös vagy fehér? Megjegyzem, hogy a közbeeső emelkedettebb részekben heretermelés esetén luczernát

vetnék és hogy a heretermesztés célja inkább magyeres és legeltetés volna és csak másodszorban szénanyerre. E. I.

373. kérdés. Kocsisom egyik ildóvalat buzával tudomnom kívül megettetem, a lo sokat evett s így megzabált. Ma már a lo jól eszik és lazik, ugyanazon ürülék rendszeres, azonban mind a négy láb merer. Zabálás alatti időben vízbe állítva azt, más orvoslással nem részesül. A lábak merevsége mivel, miután sem gyógymód mellett szüntethető meg? Z. J.

Felelet.

Napraforgómag szárítása és eltartása. (Felelet a 369. sz. kérdésre.) A napraforgó magjának szárításával így járunk el, hogy ha a tányérokban a mag megérett, azokat levágósodunk s a tányérokba nagyságuk szerint 3-6 darabra tördelve pár napig napon vagy szellős száraz helyen tartjuk, amíg eljárs utána a mag könnyen és teljesen tisztán lefejtethető. A lefejtést magot az ősi esős idő beálltját szellős helyen 2-3 ujnapi vastagon elterelgetjük s hetenként 2-3 sor gondosan megforgatjuk. Később ritkas ezek viszonyból körülbelül 1-2 kilogrammot befogadó zacskókba mérjük, a zacskók szájt lazán átkötjük s vagy megtárolunk, vagy szellős padlásra a keresztgerendákra felalagatjuk. Így marad a mag tavaszig, melyet a megperzsésdéstől nem kell féltetni.

Cukorrépa degenerálása. (Felelet a 370. kérdésre.) Azon állítás, hogy a cukorrépa degenerál, ha a mag ugyanazon helyen vették el, a hol termeltették, határozatlan téves, ez egy olyan ürügy a gyáros részéről, melyvel szükmarkuságát akarja takarni a gazda előtt. Ezen állításnak a gyakorlatban az ellenkezője lépel-nyomon tapasztalható elcsúszás a cukorrépa gazdaságban. Általában rendszeren olyan vetőmag után nyerk a gyári repét, amely a gazdaságban termeltetett.

A gyáros bizonyára nem kockáztatná répatermelésének minőségét, ha attól kellene tartania, hogy áll módón a répája degenerál, minthogy a degenerálás következtében sem minőségében, sem mennyiségében nem kapna olyan repát, mint a degenerálásnak alá nem vetett repa után. A kérdésben foglalt azon állítás alapján pedig, hogy egy a magrépa mint a mag termelése minden más repától teljesen elkülönítve történt, a legesélyesebb keresztelés, fertőzés, amely a repa degenerálást vonná maga után, teljesen kizártnak tekinthető. Különben a cukorgyárosok mindig nagy körültekintéssel járnak el a magtermeleli helyek kiválasztásánál és hogy a kérdéstevő írtatás megbízhatatlant magtermeleli, az elég bizonyított arra, hogy a gyáros ismeri a helyi viszonyokat és nem tart attól, hogy a magrépa idegen — akár cukor-, akár takarmánnyra — virágporával keresztözödhete. Ha pedig a fertőzés lehetősége nem volt teljesen kizárva a nyert mag után nevelt repánál a degenerálás létegen helyben csak olyan mértékben bekövetkezik, mint mutatkozik el a hol a mag termeltetett. Végül azon körülmeleg hogy a kiváló jónak elismert félésgé magját gyáros szaporítási, szintén ellene szól a degenerálásnak, mert egy kiváló jó cukorrépa félésgé még kedvezőtlen viszonyok között is jobban megtartja jellegzetes jó tulajdonságait, nagyobb mértékben ellenáll a degenerálásnak, mint egy kevésbé jónak ismert félésgé.

Szalma, pályva és trágya ára. (Felelet a 371. sz. kérdésre.) Hivatkozva a „Közletek” 68-ik számban közölt adatokra a szalma és pályva köbméterének árátkövetkezőképen véljük megállapítani.

Minthogy egy 18 kévés kereszt után 70-80 kg. szalma és pályva nyerhető és ez a fenforog esetben 28 fillért átadandó,

tekintettel arra, hogy a szalma hosszabb eltartás mellett súlyából valamit veszít s így egy kereszt után valószínűleg csak mintegy 70 kg. szalma és pályva lesz kiszámítható, ennek ára mértékáránként a fenforog esetben $100 \times 14 = 1400$ fillérrétehető. Eszerint lenne:

Egy köbméter ülepedsé szalma értéke a 90-100 kg. között 360-400 kor.

Egy köbméter újrakisz szalma értéke a 70-80 kg. = 280-320 kor.

Egy köbméter ülepedsé pályva értéke a 200 kg. = 8 kor.

Egy köbméter újrakisz pályva értéke a 100 kg. = 4 kor.

Azokban ezek az adatok sem teljesen megbízhatók, mivel csak átlagos adatokon alapulnak. Egészen biztosan a szalma és pályva értéke csak úgy lett volna megállapítható, ha próba mérések után az egy kereszt buza, illetve rozsa után származó szalma és pályva mennyisége pontosan meghatározott volna, mint ez rendezett gazdaságokban a próbacséplések alkalmával lételeg meg is történt. Ezen az alapon szalma és pályva mértékáránkénti átadási árát teljes pontossággal lehetett volna kiszámítani; a kazlakak rakott szalma és pályva súlyát pedig próbamérések által kellene meghatározni, olyformán, hogy p. o. a kazalból egy folyó méter kimetszötték és megmúszáták.

Minthogy pedig 16,000 kereszt után származó szalma és pályváról van a szó, amíg 28 fillérrélel számitva 4480 koronányi értéket képvisel, a becsült pótlólag úgy is lehetne csökölőni, hogy először az összes kazlak köbméterai felvétetik s a között árákkal szorozva, azok értéke kiszámítható és ha az így nyert érték nem vagy össze a kereszt száma szerint kiszámított értéket, a köbméterenkénti egyrészként megfelelően módosíthatnak, — mi tekintetben a „Közletek” 68. számban közölt adatok figyelembe vehetők.

Az érett trágya köbméterének ára a fenforog esetben két koronára tehető, mivel egy kétfogatos szekrére egy köbméter trágya rakható, de mivel szerke és szekér kézdőt, annak méretétől függően a trágya a trágyát illetőleg is azt ajánljuk, tessék befőle egy köbméter kimetszteni és szekrére rakni s ha egy köbméter tényleg egy kétfogatos keret terhének megfelelő, akkor egy forint a köbméter trágya értéke, ha pedig egy köbméter trágya négyfogatos terhet szállgatott értéke 3 koronára lenne.

Így eljárva mindkét fél érdeke teljesen megvalósít s minden csalódás ki lesz árára.

Hensch Árpád.

Vörös és fehérre termesztése barna homokon. (Felelet a 372. sz. kérdésre.) A vöröshere csapadékokat gazdag éghajlat alatt kevésbé kedvező helyzetben is kielőgő termést ad, a mi Alföldünkön is. A Thomassalakkal még az évenben meg keztetvő tulajdonságok között is sokszor igen gyenge termést ad. A fehér here, barna nem ad oly nagy termést, a szárazságot sokkal jobban tűri, a talaj minőségére irromtámszóló igényeinek, mint a vörös here, hosszabb ideig kiárt, a legeltetés is jól tűri, miert is alkalmasabb az emittelt lapos fekvésű helyek teremtésére. A Thomassalakkal még az éven folyamán eddig tapasztalásom szerint 10 kg. fehérhere mag vetendő két holdankint. Minden éven az első szárazjás hagyandó magszám, azután legeltethető. Az első éven, ha jól megérsődött gyethen legeltethető. Hogy hosszabb ideig kiártson, ajánlatos lesz csak minden második évben magot fogni róla. Hogy kiadabb legelőt nyuljon, vetés alkalmasul 15 kg. angol perje is vetendő a fehér here előtt. R. I.

Megzabálás következménye. (Felelet a 373. számú kérdésre.) A leirásból majdnem egészen határozottsággal arra lehet következtetni, hogy nehezen észlelhető takarmánnyal történt tuletetés folytán a kérdéses ígás lóal

heveny általános pata gyulladás lépett föl talán csak 2, vagy mind a 4 lábán az u. n. merevség ezen megbetegedésnek a következménye.

Különbön a patak melegebb tapintata, illetőleg fogóval történő nyomogatások az azok túlságos érzékenysége ezen feltevést igazolja.

Ajánlatos a ló patáiról a patkókat levenni, a ló mind a négy patáját vastag ruhával beaknálni és azokat 5—10 perccenkint hideg vízzel leönteni, vagy a lovat vízbe állítani, a mennyiben az istállóban agyag talaj volna, úgy a ló a megmedvesített agy talajra állhat, a minek a borogatáshoz hasonló hűsítő hatása van.

Egyébként könnyen emészthető (zöldség) takarmány etetésén kívül, másodnaponként az ivóvízbe 2 evőkanál keserű só adható, nem különben a vérszótózatok emelésére a ló lábai camphorszesszel lefekendezhetők és lescutakoltak.

Nagy fájdalomosság esetén és különösen akkor, ha a lóknak mind a 4 patájában van jelen a gyulladás a ló nehezen áll, sokat fekszik és ennek következtében kiálló csontok test részéin a bőrt zuzza, ezen némelykor súlyos szövődénye elkerülése végett bő almon tartunk a lovat, egy oldalán sokáig fektetni nem engedjük hanem 1—2 óránkint fordítsuk át a másik oldalára vagy helyezzük a betegét függő ágyba. A patak borogatása a ló fekvő helyzetében is történhetik.

Állatorvos creolint fekszenedhet a ló-bőre alá, melynek némelykor meglepő jó hatása van.

Dr. P. B.

A próbavágások eredményei.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az Örsz. Magyar. Gazd. Egyesület* nek mintázta a próbavágások eredményében (részt vettem) tartozom azaz, hogy a "Mészárosok és Hentesek Lapja" szerkesztőjéhez intézett alábbi leveletem a "Köztelek"-ben közöljem.

Nevezett lap vezetője, "Próbavágások eredménye" című jelentésem elolvasása után is, bizottságilag megállapított tényeket a azokból folyó igazságotok tagadása ves. s kény és kedvszerint csoportosított számokkal tévedéseket igazságot ránkibonyítani oly módon, amely fel le kell engem mentsem más, mint az itt adott felelet alól.

Egyébiránt mondott jelentésem alapján, ítéljen e dolgban a szives olvasó.

Tét. Szerkesztő Ur! Bessze lapja fenti című közleményének íróját abbéli kedvelésében, hogy tudomásom irattal, személyemmel kisebbbbs és a próbavágások tárgyában eredményeit kétes értékű szellemkedésekkel nevétségessé tenni igazgyekszik, zavarni most sem akarom. Ha jól esik nek hajnkánl fogva elöcizhárni a a próbavágások kérdéseivel és művem témájában alapuló adataival össze nem függő tirádkának tevézni most már feletlenül különbs fejtéseket és számadatokat, ezekkel nagy "derültség" keltevin még a mészáros körökben is, úgy ezt — igazán képest — csak folytassam, én a tüzére olajat önteni nem kívánok. Pusztán arra kérem t. szerkesztő urat, hogy engedje kinyilatkoztatnom miszerint:

1. Tekintetért arra, hogy most már közkezelés forgó munkám alapján, nagyra becsült bírádom eludghatóság egyetlen "évedést se bizonyított részen" az ezeken munkámban megírtakat s minden e tárgyra vonatkozó közleményemmel szóról-szóra továbbra is fenntartom.

Tekintetért arra, hogy — amint látom — még jelzett munkám se volt képest meggyőzni nagybecsült bírádomat a felől, hogy az igazság mégis csak s, t. i. az, ami a nyere, a kérielhetetlen, leimádkozhatatlan tényekből ki-

derült, nem széjpitgetem a dolgot, hanem rábiztom az ílelőhozzatalt most már a közközben forgó művem olvasóira.

3. Teszem ezt annál inkább, mert hiszen nagybecsült ellenfelem se római pápa, én se vagyok s nincs kifáradva, hogy lesznek, akik fölcsapnak elfogultságnalább s mindennek alopátán tárgyilagossá komolyossá létezésükre hozza ehhez a dolghoz, mint t. bírádom, aki trifás kedvének nagy voltában még azt is el akarja hitetni a világgal, hogy van olyan boldogulatos mészáros, aki 2-od rendű nyugodti és magyar teheneiket és ilyen szerb ökröket (előléle álat 14 drb volt a próbára vágott 28 drb között) 50 vagy 60 fillérrel épügy megfizet, mint a nyugati és magyar hasonló ökröket, holott lapja ezen számbában maga közli, hogy középminőségű szerb ökr 44—48, nyugati és magyar tehén 42 fillérről vett kapható. El akarja hitetni, hogy a bórért a mészáros most 70 fillért, a fagygyúrt 40—44 fillért kap és az általam számláltba veti 80 fillérről 48 fillért *soha*, holott lapjának ugyanezen számbában az van közölve, hogy míg a 20—25 kilós u. n. *szűd* tőkebőrök kilójának is 78—80 az ára, az ökrök bórú pedig 86 fillér is, a fagygyú pedig ha másodrendű 48—50, ha elsőrendű 52—54 fillér. El akarja hitetni, továbbá, hogy jó 2-odrendű marhahús Bpestben kilónként átlag 51 kron (102 fillér) kaphik, holott saját lapja ugyanazon számbában a vásáresaroknál nagybanl árakat maga így jelzi:

Marhahús hatúnya 2-odrendű 102—108, eleje 94—100 fillér s holott mindenki tudja, hogy pl. a kikészített vespesenyé kilója 2 frt, ugyanaz csontostól, lehenyestől 1 frt, s hogy a *kécsinyben* elárusított 40 féle húsz között csak 4 van, amit 48 krét adnak, 36 félet pedig 51 kron mind jóval felül és pedig a legjobbat (20-0) 75 kron is felül oly annyira, hogy a nyaké 60 fejus az egyedül ezek közül amelyel 52 krét vesztgetek, egyben a vörös csontokból 30, a velsekét 40 krét szedvén, a tiszta csontveióért pedig 2 frtot verén!

Elakarja hitetni, hogy van olyan (heterék 4 dbot vágó) mészáros, akinek évi jövedelme csak 1931 frt! Ugyan kérem, magyar-árára meg, hogyan telik ebből az öszszegből adóra, házberre, család és lótarásra, a feleségnékné vígnáról, a gyermeknek iskolára, naponta 15—30 vagy több darab kenyérré és a többire s hogy miképen lehet ebből — mint példák mutatják, — még egy-két házat is építeni?

A kiadások számlálásánál bírádom úgy jár el, hogy okvetlenül észünkbe kell hogy jusszon az egyszerű öszszadás, mely szerint jőtünk, mentünk 25 frt, itunk, ettünk 50 frt, nántunk 475 frt, 100 frt, pipakötünk 200 frt, summa 475 frt.

Különbön idézem művemből újra, hogy a hóm tessék — akinek jól esik — 60 fillérről számlálni a vételár, de aztán az egyéb kiadásokkal ne oly pazarul bánni, mint én bántam, még kevésbé úgy mint bírádom s kijön, hogy ellenfelelnek nem lehet igaz a maga 30 koronájánál. Ráczófel erre igen alaposan egy mészáros is, kinek kishirdetését művemben látsom.

Mészárszék, valóságos arányánálja 45000 drt évi forgalmammal, melyről vért meggyőződést szerelhet, tulajdonos betevésége miatt eladó.

Bocsánatot kérek, én számadásaimat nem mondva csinált alapokra fektettem s pl. szeretnék én csak két-három olyan szék-áldást elevenen követni, az dokumentumokkal bizonyítani tudja, hogy évi fizetése 216 krona.

Három olyan mészáros is szeretnék elevenen látni, aki évenként 400 krona körüli szennved holmi májak, lépek révén s *pláne minden esetében*. S mindezek argumentumok, melyekkel mint mennykévelkel dobálódik bírádom.

4. Az ilyeneket s több efféleket hangoztatóval álljak én marajon szóba tek. Szerkesztő Ur? Nem, inkább korábban meg *sajdú külön* igazságnak, amit t. ellenfelem állít, én a vitorikáit bevonom s beállok számközi az ellenfelem által oly sajnálatos vagyoni nővéra sülyesztett mészárosok felett.

Monostori Károly.

Erdélyi birtokvétel. — Zempléni akciók.

Közéletünknek az elmúlt napokban két olyan momentum volt, melyet általános jelentőségéről fogva is, de közgazdasági vonatkozásairól is szóval kell tennünk és pedig, mint a magyar fáj expanzív erejének örömdetes meggyőlvánulását.

Egy igen jelentős közgazdasági esemény, hogy Erdélyben a magyarországi gazdasági küzdelmet megnyitóló az állam segítőleg lépt föl. Darányi földművelésügyi miniszter nem kizárólag az erdélyrészi kiállítás megtekintésére utazott le a minap, de több napra terjedő utjában egy nagy mennyiségű gabonát, annak, hogy a gazdasági megerősítésnek a nemzetiségi előnyomulásnak is ellenfeletünk. Noha a földművelésügyi tárca kezesség alatt álló alap ez évi pénzeszközele nem egész 3 millió korona, a mi olyan nagy számban akcióhoz, a minő a telepítés ügye, édes-keves, módja volt a miniszternek igen fontos és épen exponált beteklen 10 000 hold földet vásárolni, ott, a hol a gazdasági küzdelem közepette csüggedt mutatkozott és ott, a hol a kivándorlás a legnagyobb mérvet öltötte.

Reméljük, hogy az erdélyi birtokvásárlások egy rég óhajtott ellenakció sikeres kezdetét jelentik. A telepítési törvény végrehajtása meglehetősen megrekdt; az eszközök csekélyek s a meglévő szők alópok is hibásan vannak lerakva. Ezt az igyet nem kívánjuk a maga igazi mérdőre terelni. Ujabb telepek községeink: Bódófalva, Irgafalva, Apján, Temesrékás, Székgyeházsa, Sándorgyház és még néhány berendezésnél már a Darányi kormányzati princípiuma, a kismemberekné gyümölcsfánta érvenyűsül és ezzel a siker illatásai javultak. Mezőgazdasági telepítéseknek csak akkor adnak meg a boldogulás tényezőit, ha a mezőgazdaságok haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékesítés, a tömörülésnek jelszavai érvenyűsültek, *Irgafalván* anyaszótelep, *Nagy-Sármáson*, *Muzslyán*, *Ezsdófalván* nemess funkciók haladás jégében indulnak. Több intézkedés ennek a princípiumnak az átérésére mutat igy az újabb telepeken minta parasztagadás, szövetkezet, az intenzív gazdálkodás felé való vezetés elve és a gazdasági értékes

magja is válságig küzd, új existenciák teremtésére nagy költségei nincsenek.

De kérdezzé meg a törvényhöz lelkiismeretét, elég-e az ahhoz, hogy a nemzetiségi vidékeken a magyar faj sorát a magyar fűd jövőjét biztosítsa?

A Zempléni Magyar Gazdasági Egylet nagy horderejű kérdésben emelt szót.

A megyébeli való megdöbbentően nagy-mérvű kivándorlás előidéző okait megszámítandó, a kormányzati körökkel egyetértőleg tisztázott közgazdasági tényezőkkel áll munkába. *Sátoralja-Ujhelyen* a tenendők megállapítására e hó 6-ikán értekezlet volt, melynek megállapításait a következőkben foglaljuk össze: Azt kívánja az értekező, hogy az nagyobbik közgazdasági intézkedés, melyet Darányi földmivelségi miniszter a rutén akcióz névön kezelt terjesztessék ki Zemplényegyre is, melynek lakossága nagyrészen rutén. Az ingatlan földirtók szerzesének alkalmát kihasználva kivándorlás egyrészt az elaprózott állami bérletek, másrészt parcellázás vételek támogatását kívánja. A bodropkői járásban a nagyobb birtokok tanyarendszer szerint kis bérletek mellett törölendő. Az ingatlan szerzését pedig akként kontemplálja, hogy valamely pénzintézet e céljára az állam támogatasson. A zemplényegyi kivándorlás ellen nagy tényező lenne a szarvasmarha-tenyésztés fellendítése. Nem kevésbé fontosnak tartja az értekező a gyümölcstermelés elősegítését. Az állami ingyen gyümölcsfákat nagyobb számban juttatni kezdebbe a kisgazdákknak. Részletesen kiterjesztés a memorandum az erdőüzem gyakorlatiasabb kezelésére, a len-és kendertermelés meghonosítására, földmivelségi létesítései, a házipár tenyésztés, a vadászat és a kosár-fűz termelésére, kísérleti gazdasági telep felállítására. Mivan a külföldi nagytermékek birtoklásának a megyében közgazdasági hasznát eddigre nem tapasztalták s ezeken a tisztai és cselédszempontot is idegen, a mellett emelt szót az emlékirat, hogy a mint a képviseletben pénzügyi és gazdasági érdegen kívül ezen intézkedést körülményes viszonyai is szükségessé teszik, hogy eről törvény alkotassék. Kiterjesztés az emlékirat arra, hogy Zemplén különböző helyein, mely ipari gyárakat és iparműhelyeket kellene fölléltani. Kívánja a vasuti állomásokon egyes vidékeken állomási közkirakat létesítését, továbbá a gazdákörök és kereskedők bevonásával és közreműködésével közkirak fölléltását óhajtja. A helyi forgalmat fogyasztási szövetkezetekre bízna. Kívánja a korsornak vasár- és ünnepnapokon való zárvatartását, továbbá azt, hogy italmelési engedélmet jövedben csak egyes fogyasztási szövetkezetek kapassanak, mert az igazságszerűt mindenek fölött korlátozná. Az értekező a hatóság elkerülésére is adassék ki. Azoknak, a kik katonakötelezettségüknek eleget nem tettek, utónak ne adassék; meg kell könnyíteni a katonakötelesek nősülteit, mert zempléni tapasztalat, hogy a kivándorlásra az is csábító, hogy két szerelmes szív együttléhesen. A mondanivaló a közzétett szavattársalás idejéről vegyük a kivándorlói védelembe, hogy azok egy hatalmas államkar gondozását és védelmét érezzék oldkint is. Végül a közigazgatás államosításáról sokat vár a kivándorlók enyhítése tekintetében.

Er értekezlet, melyen *Andrássy Sándor* gróf és *Molnár István* főispán előnököltek nagy minisztérium képviselője magál. A földmivelségi miniszter képviselője *Beregyi József* dr. osztálytanácsos volt, a ki a kis existenciák érdekében alkotott újabb törvények előadói tervezetét készítette és a ki küldöje intencióit ismervén, megígérhette bátran, hogy mi e kérdésben a kormányzat teendője, az lehetőző szerint teljesül. A zempléni gazdák az ország

közleményének elismerését vívják ki, ha oly kitartóak lesznek eszméik realizálásában, mint azok fölvetésében. Óhajlandó, hogy a kivándorlók kérdésével a többi gazdasági egyesületek is mielőbb behatóan foglalkozzanak.

VEGYESEK.

Mai események tartalma:

Mai események tartalma:	Oldal
Az OMRG közleménye.	1403
Kereskedelmi és járók.	1403
Mezőgazdasági közigazgatásunk.	1403
A próbavágások eredménye.	1409
Erdélyi birtokvétel. — Zempléni akció.	1409
Állattenyésztés.	
Az erdélyi és a nyugati szarvasmarháról.	1405
Nagyvtermesztés.	
A répaúj felhasználása és elterjedése.	1406
Gazdasági nyelvtan.	
Kísérleti nitrogénműjű baktériumokkal.	1406
Levegőszűrők.	1408
Vegyesek.	1410
Kereskedelem, üzeme.	1412
Szerkesztői Eszenetek.	1413

A magyar kir. földtani intézet muzsára a *Károlyi-komló* ártaloni nyíres föld minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10-1-g.

Ma napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10-1-g, új koroná szarvasmarhák belépjő új letelezés után tekintendők.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye a *VII. ker. Kerespesi út 72. szám alatt* lakás megtekintéséhez a hétfői és az ünnepek követő napokon kivételével:

naponként 4 ó. 9 délután 4. n. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepek követő napokon a muzeum zárva.

A muzeum látogatása ingyenes.

A lozközségi villamos-közműegylet hely a *Kerespesi-uton* a várakölti jövő VII. ker. Alsó-erdő-utca felé, a város mentén VIII. ker. a Konyházszer-utca sarkán van.

Halálhíradó. Nagy Dezsőt, egyitteltk választmány tagját, egyetemi tanárt, szűcs tanácsost érte felvétel, született *László* Jankának elhalálával.

Őszi luxus lovásár. A szeptember hó 30. és október 1. 2. és 3-án tartandó ősi luxus lovásárra eddig a következők jelentettek be lovakat: Brandt Arnold 3 jukkerfogartot (kettős), gróf Keglevich Gyula 3 kettős jukkerfogartot, 1 kettős ponyfogartot, 1 vadászhatású, gróf Apponyi Gyula 2 kettős hintósf., 1 egyes hintósf., Fröhlich Frigyes 1 kettős jukkerf., Mikovics Ágoston 4 kettős hintósf., Dunverszky Antal 1 kettős hintósf., Marik József 1 kettős hintósf., Rosenfeld Lajos 2 kettős jukkerf., Bárczay Sándor 1 kettős jukkerf., ifj. Szent-Ivány Farkas 1 kettős hintósf., Kohányi Márton 1 kettős hintósf., Herzfeld Imre 1 kettős jukkerf., Pérczy Zoltán 1 vadászhatású, Benedek Jenő 1 négyes hintósf., 1 kettős hintósf., Tóth János 1 hátsát, 2 kettős hintósf., Griebisch Béla 1 kettős hintósf., gróf Almásy Kálmán 1 kettős jukkerf., Kosztolányi Sándor 1 négyes hintósf., Kondor Emil 1 kettős jukkerf., Broder és Geller 6 kettős Caroussel, 1 kettős hintósf., 1 kettős jukkerf., Freysidler Jenő 1 vadászhatású, Czeredi uradalom 1 egyesf., 2 drb hátsát, 1 kettős hintósf., Br. Jeszenszky József 1 kettős jukkerf., 1 drb hátsát, Gyömrői Aurél 2 kettős jukkerf., Steiner Károly 3 kettős hintósf., ifj. gr. Ráday Gedeon 2 darab hátsát, Farkas Zoltán 1 négyes hintósf., Hanzly János 1 drb ütéző egyesf., Fuchs Gyula 1 kettős hintósf., Steiger Gyula 1 kettős hintósf., Br. Buttler Ervin Nándor 1 drb vadászhatású, 1 kettős jukkerf., Foglár Lajos 3 drb jukkerf., Br. Lippe Viktor 1 drb hátsát; Gróf Andrássy Sándor 5 darab hátsát; Gróf Kornis Károly 7 drb jukker és hátsát, Samary

János 1 kettős hintósf., Dr. Gyurkovics Gyula 1 kettős hintósf., Gr. Tisza István 1 drb vadászhatású, Forster Ottó 1 kettős hintósf., 1 drb hátsát, Borcsics Fejér 1 kettős hintósf., Horoz Mór Lipót 1 kettős jukkerf., Györgyfi Ilés 5 drb hátsát, Lipovicsky Gábor 1 kettős hintósf., Kernájszky Vladó 1 kettős hintósf., Brachfeld Lajos 2 kettős Caroussz-l., Viniczay István 1 kettős hintósf., Pallos Armin 1 drb hátsát, Döry Dénes 1 kettős hintósf., Török Gyula 1 kettős jukkerf., Flisnger Ferenc 1 kettős jukkerf., Flacsh József 1 kettős jukkerf., Husza Ferenc 1 kettős hintósf., Fejér Alajos 1 kettős jukkerf., Laszkáry Gyula 1 drb hátsát, Rosenberg Lajosné 1 kettős hintósf., Sármay József 1 drb hátsát, 1 kettős hintósf., 2 kettős jukkerf., Roheim Károly 1 kettős jukkerf., 1 db vadászhatású, 1 kettős hintósf., Fridrich Albert 1 kettős jukkerfogartó, bejelentések tehát eddig is már jóval meghaladják a 200 drót, minthogy azonban a Tattersall igazgatósága a lovásáteri nagy csarnokban újabb istálló rendeztet be 100 drb lo befogadására; ezért is még hely állván rendelkezésre *15 ikén délig is elfogad egyszerű nevelési díjjal lovakat jelentetnek.* A bejelentések eme megállapítás azonban a bemutatgatás megjelenése nem szenved késelemet, amennyiben ezek már 17-én, tehát a vásárt két héttel megelőzőleg szerete fognak küldetni az összes ismert külföldi czimeknek. Az OMGE.-nek, valamint a Tattersalhoz ezideig már beérkezett külföldi tudakozások arra engednek következtetni, hogy ezen a posztván a lovak még fog feltehetően több siker királmának, Marszében ismét az eddig bejelentőknek ismert jó hírneve, valamint a bejelentett lovaknak papírformáiból azon kedvező körülményre is vonatkozó következtetést, hogy a díjak kitűzése mégis némi sarkaló befolyást gyakorol a tenyésztők ambíciójában a felkeltésére. *Luxus lovásár* ismét a külföld szigorúan bírádo tekintete elé kell lépniük, öszintén kell óhajtannunk, hogy eme bírálat eredménye, ha még a vásárok eddigi fejlődése szerint nem is épen fényesnek, de legalább jól kielőgítőnek legyen mondható. A 11 tiszteletdíj okvetetlen ki fog adni, hogy az egyes országok a lovak inkább kártevők voltak, ha az eddig még egyáltalán ki nem adott egyesületi elismerő oklevelekből — csak néhány darab is a tenyésztők kezébe lehet adható.

Gyümölcsöző és konyh kertesztési kiállítás Pozsonyban. A "Pozsonyegyi Gazdasági Egylet" jóval hóbán okvetlenül 3-7-g beadása, karöltve a pozsony városi önkormányzat egyletével — *gyümölcsöző és konyh kertesztési kiállítás* rendez a földmivelségi ker. minisztérium támogatása mellett. Folyó hó 9-én volt a kiállítás rendező egyesületének gyűlése gróf *Pálffy István* gazd. agylenök előnkölésével, amelyre megjelent *Molnár István* országos gyümölcsészeti tanácsos, tovább megjelent *Kömpö* Bertalan alispán képviselője, míg Pozsony város polgármestere *Brüll* Tivadar Pozsony város részéről biztosította a kiállítás rendezőit meg érdeklődéséről. Nemcsak Pozsony, hanem szőlőterméséről, híres vidéke *Modor*, *Bazin*, *Szt-György*, *Csekész* stb. mindezen helyiségek számos termelővel képviselték magukat. Hátván István idetű nyára a szomszédos vármegyék is bevonatnak a kiállításba és pedig oly módon, hogy a kiállításnak kapcsolatiban szőlő-és gyümölcs-vásárt fognak rendezni. Hlymondó a kiállítás a külföldi vendők is szivesen felkeressék és a vásáron a kiállítók jó üzleti összekötéseket biztosíthatnak. Az állami kiállítás idetű koronázott díjazással a szemléltető állami érmetek is bocsájt a kiállítás rendezőire. A kiállítás első napján *gyümölcsözőmagolási verseny* tartanak díjazással egybekötve. A kiállítási szándékok bejelentési íveket Pozsony, Moson, Komárom, Vas-, Nyitra-, Trencsenyegyi alispán hivatalban, valamint

e megyék gazdasági egyesületeiben beszerezhettek. Az egyesületek szeptember hó 28-án fogadták el a „pozsonyi megyei gazdasági egyesület” iradjában (Pozsony, vármegyeháza).

A kiállítás 6 csoportra van osztva: I. csoport: *Gyümölcsök*: mely alatt érteket szilva, alma, körte, barack, dió stb. II. *szőlő III. konyhakörvet*. Mindennemű értékes felhasználható friss zöldséglélek. IV. *gyümölcs és konyhakörvet* termékek feldolgozott állapotban (konzervek, szynpor, befőttök, szeszek, ecetek). V. *kerü és szőlészeti eszközök*. VI. *faiskola-termékek*. A kiállítás védnökéül dr. Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert Pozsony város dispolgárat kérték fel.

Agrárgyűlés Kasán. A *Magyar Gazdaságosság* közgazdasági életünk legégetőbb problémáinak a közeposztály felidertése és orvoslása tárgyában f. évi október hó 8-án Kasán nagy agrárgyűlést rendez. E gyűlésen tárgyalni fogja a közeposztály mai helyzetének okait, a pusztulás tényezőit felderíteni s utalni fog azon módokra, amelyek segítségével az mérsékelhető. Kijelölni kívánja azokat az alpokat is, amelyek egy egészséges és fejlődő közeposztálynak biztos bázisul szolgálhatnak. De nem csupán a középbirtokosságról, hanem a városi közeposztály helyzetéről is szó lesz. A problema fontosságára utalni alig szükséges. Erős, egészséges és fejlődő közeposztály nélkül nincs nemzet, mely a modern élet által kitűzött feladatok megvalósítására vállalkozhatnék. Az pedig kétséget vonni, hogy e tekintetben nálunk sok, nagyon is sok a teendő, újból alig lehet. A mai politikai és gazdasági helyzet szerintiúen nagyon is alkalmas arra, hogy ez irányban a gyümölcsösző munka megindítsák. Az a népszerűség, melyben legutóbb Aradon és Pozsonyban tartott agrárgyűlések részesültek, az a mozgalom, mely a közeposztály megmentése tárgyában kiadott jelszó nyomán keletkezett, biztosíték nekünk arra nézve, hogy a kassai kongresszus méltán fog sorakozni elődeihöz és új fejlődésnek s a nemzeti élet megmentésének egyik tényezője lehet. Midőn az agrárgyűlésre olvasóink legmelegebb érdeklődését felhívjuk, megjegyezzük, hogy a bővebb adatok iránt érdeklődőink készséggel ad felvilágosítást a Magyar Gazdaságosság ügyvezetője, Bernát István (Bpest, Baross-utca 10.)

A gazdasági érdekképviselet hazánkban. A gazdasági egyesületek, mint a mezőgazdasági érdekek védőmének és előmozdításának hasznos társadalmi tényezői az 1899. évi folyamán is elég szép fejlődést mutatnak. Négy új gazdasági egyesület és 28 gazdasági kör

alakult, ezidőszent van 245 gazdasági egyesület és gazdákör, illetőleg különleges cziokot szolgáló szakszerveület működik. Ezen egyesületek tagjainak száma 70,168. Törvényszáma 3,943,493 korona, összes bevétele 1,796,321 korona, a mezőgazdaság előbbvitelére folyósítva évi költségei 1,498,612 koronára rughak. Darányi földmívelésügyi miniszter, aki a gazdasági török és társadalmi munkának nagy jelentőségét tulajdonítja és aki közgazdasági szövevényben megteremtendő feladatok között elsőnek azon volt, hogy a kormányzat é önkéntesen alakult társadalmi szervet kihasználja. Nemcsak nézeteiket kérte ki minden dolgan, melyet kormányzati téren kezdett, hanem a gazdasági egyesületek feliratait jelentőségük szerint mérlegelte és fogadta el. 25 gazdasági egyesületnek és 10 vármegyeyi gazdasági bizottságnak gazdasági kiállítások pépszerűen közölték a 50,000 korona segélyt utalványozott, nem említtve azokat az ösztöket, a melyek az egyesületek újjan egyes termelési ágazatok támogatására szolgáltak.

Cziroktermelő és értekesítő szövetkezet. Az Országos Központi Hitelszövetkezet eddig mintegy 850 gazdasági hitelszövetkezetet alakított és vont be kötelekbe. Egyidővel megindította az akcióit a gazdasági értekesítő szövetkezetek létesítésének fogalmába vételeire is. Eddig több foggyasztási és két borétekesítő szövetkezetet alakított. E mellett azonban serényen dolgozik azon is, hogy a hitelszövetkezetek kebeleben gazdasági, feldolgozó és értekesítő szakszervezeteket állíttson fel és szervezzen. E téren igen jelentékeny lépést tett Kungófalán, midőn a hónap 9-án az ottani hitelszövetkezet kebeleben felállította a cziroktermelő, feldolgozó és értekesítő szakszervezetet. Ennek a szervezeteknek hivatása az, hogy a hitelszövetkezet czirokteremtésére beváltás a tagok cziroktermését, közös munkatermeket létesítsen és ezeket a tagok cziroktermését télen át a tagok családjaival feldolgoztassa és aztán a kész árut a központ támogatásával kereskedelmi úton elárulassa, eszeleg exportálja. Így midőn a tagok terméskire előfelet kapnak, terméskiket készséges áron tudják értekesíteni, sőt családjaikat télen át munkához is így kereshetik is jutnak.

VI. vándor kertészeti kiállítás. A Magyar Mikértészek és Kertgazdák Ország. Képző- és Segélyző-Egyesülete segély-alap javára Nagykanizsa város közönsége támogatásával 1900. évi szeptember hó 29-ától október hó 2-áig tartja meg VI. vándor kertészeti kiállítását Nagykanizsa „Polgári Egyesület” helyiségében. A kiállítás beosztása: I. csoport. Gyümölcsök II. csoport. Díszmikértészet. III. csoport. Konyhakertészet. IV. csoport. Szeszek, borok. V. csoport. Befőttök, konzervek. VI. csoport. Kerü és ipar eszközök. VII. csoport. Faiskola-termékek. A kiállítandó tárgyak szeptember hó 25-ig a kiállítás helyiségébe küldendők.

Árpaiküldemények díjkezdvevénye. A m. kir. államvasutak igazgatósága az évek óta szokásos díjkezdvevényét ez idén is megújította árpaiküldeményekéin és ezen a tengeren túra való szállítás előmozdítása céljából. Ezen nagymértő díjmeiségek által részint saját vonalain biztosítja a forgalmat, másrészt

a magyar termelőnek exportkére jobb minőségű árpaát teszi ki és ezáltal amennyiben a díjkezdvevény f. július 15-ától 1901. évi június 14-ig elszállítandó 3000 tonna minimális mennyiség kimitatásához teszi függővé. Bármennyire is állást-foglalunk a reflektálok ellen, a jelenhez hasonló esetben pártolunk kell azt, amidőn így kedvezmény prémium jellegével bír, másrészt pedig az esetben, ha a minimális 3000 tonnát nem szállítja, díjkezdvevényben az illető vállalkozó egy nem részesül, tehát az illető mintegy kezdvevényről vállal a kikötőhöz öszszeg elszállítására és így kénytelen az árpat öszszeszárolni, csakahogy azt öszszehozza. Az így küldemények a m. kir. államvasutak öszszeg szállít, valamint a kezdése alatt álló helyi érdeki vasutak (továbbá egyes fő- és mellékvasutak állomásain adandó fel, eszeleg Rákossan reexportálhatók. A fent említtet minnnyiség elszállításán esetén 15% mérséklés engedélyeztetik a rendes vieldjárakból.

A Luxusvállásra szállítandó díjkezdvevények és könnyebb járórmékek díjkezdvevénye. A kereskedelmi miniszter az OME. felterjesztésére, hogy a luxusvállásra szállítandó díjkezdvevények és könnyebb járórmékek vieldkezdvevényét engedélyezzen, elutasító határozatot hozott. De ezen felterjesztésnek mégis megvolt azon előnye, hogy gyorsraként szállítandó új küldemények nem 1200 kg. minimális súly alapvületé mellett díjaztának, hanem az illető jármű tényleges súlyának kétszerese számították, mi a kiállítások nagy előnye.

A budapesti gyapjúakcióra szállítandó gyapjúküldemények díjkezdvevénye. A m. kir. államvasutak és a csatlakozó magyar vasutak bármely állomásáról Budapest ánapárti telerpályáivárára a budapesti gyapjúárvérszítástól kezdve szállítandó és a folyó évi szeptember hó 19-án és 20-án megtartandó nyilvános gyapjúakcióra rendelt és az e célzúra kijelölt rakártaiba betárolt gyapjúküldemények után a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg f. 6. július 25-ől szeptember 19-ig terjedő érvényenül a) tetszés szerinti mennyiség feladásával a helyi árúdíjszámba II. osztályú díjtellettel, b) kocsi- és fuvarterveknél legalább 500 kg.-ért való díjrezt mellett a helyi árúdíjszámba A osztályú díjtelteleinek kedvezményét engedélyezte a m. kir. államvasutak igazgatósága rovatolás után. A hajón érkező új küldemények után a Dunától a rakártréig vezető vágányon való szállítástért, tekintet nélkül a szállított mennyiségre, kocsinból 8 korona díjtellettel. Az átrakást a hajóból a vasúti kocsihoz, valamint a kirakást a vasúti kocsihoz a rakárta és szállító fel saját költségen tartozik teljesíteni; az eszeleg szükséges átrakás emelő dora azonban díjmentesen engedélytük át. Amennyiben a vasúti kocsi az átszállítás és átrakás, illetve kirakás céljából 24 óráig tútétnek igénybe, ezen idő túllépése esetén a díjzsbábersz kocsiállás-pénz szedetik be.

Mauthner		és. és kir. udvártól magkeskedése	
ajánli:		BUAPESTEN, VII. Rottenblauer- u. 33. VI. Andrássy-út 23. sz.	
legjuttányosabb áron:		vesz:	
biborherét	őszi búkkönyv	minták beklédése és az ár közlése mellett a legmagasabb napi	szösösbúkkönyv
szösösbúkkönyv	őszi borsórt	áron mindenféle gazdasági magot,	őszi búkkönyv
	phóhánkát	Jelenleg főképén:	őszi borsórt
	kölest stb,	luczernát- lóheremag- biborherét	őszi árpat kölest stb.

Kitünő minőségű

tölgymakk-ot

nemkülönbön mindenféle **érszeti magot** ajánl a

Magy. magpergető-gyár

Faragó Béla Zala-Egerszegen; minden kiállításon kitüntetve, legutóbb

Párisban ezüst éremmel.

1142

Minden fajta erdei csemetéket

erdők és sövények alakításához, szép és **enyés, erdei enyés, fekete enyés, szomorú enyés, Douglas enyés, vörösfenyő, vörös és fehér égerfa, akácfa, fehér juhar, berkenye és borsfafa csemetéket** ajánl

Gutsvervaltung BÖROWNA

posta: **BOCHNIA**, Galicia.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Őszi vetésre ajánljuk

vörös-tar-buzánkat

(újí Weisz Lászlóéknál Zing 191 sz. 3. minél) igen jól termző, Átálló, roszid és megdőlés iránt ellenálló képművelő.

Ára 100 kőnként 24 korona az Zborowitz.

Zabonak saját árban állnak, 500 kőnként megrendelésüket csak lejegyzéssel.

Zuckerfabrik, Zborowitz

Norvaországban. 1388

Bükk-makkoltatás.

A vocini uradalom erdőgazdagságánál 1900. évi szeptember hó 16-án az az évi mintegy 3000 katasztrális hold területre terjedő bükk makkoltatás bérbe adatik. Az erdőrezek, illetve az ez évben jól sikerült bükkmékek megtekintése szeptember hó 15-ig mindenkor megfordíthatók, mire névbe a jelentkezőknek alóított erdőgazdagság részéről, megfelelő segédkezés nyulnak.

Ajánlatok az egész vagy egyes részekre 1900. szeptember 15-ig alóított erdőgazdagságnál nyújtandók be, ahol a közelbeli feltelemek is betekint-hetők.

A VOCINI URADALOM erdőgazdagságára

1428 Vocin (Slavóniában)

Erdészeged

a báró Drasche-féle uradalomban, Talna, 1900. október 1-re felvétetik. Ezen állással szabad lakás, szabad tüzéles szolgáltatás, a étkészes a főerdész, és egyelőre 600 korona évi úndok jár. Egy évi megfolyó szolgáltatás után a báró nyugdíjintézetbe felvétetik, a két év után a készpénzért 8000 korona emeltetik, amely minden két évben emelkedik 1200 koronáig. Milyen pályázók melleskélték, azajánlatok iránti kérényköhöz bizonyítványimmal ellátott, érdességi akadémián jól végzett tanúimnyakról esetleg az erdészeti tervet szerzett gyakorlatokról szóló bizonyítványait, továbbá az arzépképet és annak Drasche-t, hogy a magyar és német nyelvet tökéletesen bírják. A kérésnyelvi minálit előbb Freiherrlich Drasche von Wartbergche Generaldirektion címre in Wien I. Operaring 5. létek. nók. 1367

HOTTER F. J. R. győgszerár a s. Zsófsefhez EÉCS, XII/2., Schönbrunnerstrasse 162.

HOTTER-FÉLE ABSORBIÓ

1 palack 1 Ft 20 kr.

1 palack 1 Ft 20 kr.

1 palack 1 Ft 20 kr.

HOTTER-FÉLE TRÁNYGÓ-FLÓD

1 palack 1 Ft 20 kr.

1 palack 1 Ft 20 kr.

HOTTER I. ÉS II. SZ. SZERVIÓ

1 kő 1 Ft 20 kr.

1 kő 1 Ft 20 kr.

HOTTER-FÉLE KÖZELI ELKÉRI DEER

1 kő 1 Ft 20 kr.

1 kő 1 Ft 20 kr.

HOTTER-FÉLE KÖZELI ELKÉRI DEER

1 kő 1 Ft 20 kr.

1 kő 1 Ft 20 kr.

Haszonbérlet.

Egy körülbelül

4000 kat. holdas uradalom

a Torontálmegyei Elemér, Aradóc és Magyar-Szt. Mihály községek határában, vasút és Tisza mellett, **talnyomólag legjobb minőségű szántóföld,** közte 300 hold friss tőrés 3 majorral, 1424

néhány évre bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítást ad **Karátsonyi Andor, Beodrán** (Torontálmegye) és **dr. Farkas Geiza** Bpest, IX., Lónyay-n. 16.

Elsőrendű

vető-, nyeles- és fűrtös-makkot,

kedvelt **Száva-vidéki terményt** szállít gondosan válogatott minőségben 85-90 százaléki jótállással a csiraképesseggért.

Weisz Ferenc Sziszek, Horvátország.

Szolnok állomástól 10 kilométernyire kö-ut mellett fekvő Tenke pusztai bérlet felhagyása folytán

szeptember hó 16. napján d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen

30 drb fejős tehén, 3 bika bonyhádi faj és 30 faj csikó, készpénz fizetés ellenében eladásra kerfil.

Kérdézősködésekre szívesen válaszolok

Reisz Herman

Pta-Tenke, posta Szolnok.

1451

Lóárverés!

Folyó év október hó 2., 3. és 4-én alóított katonai hatóság által Budapestben a vonatkátanya nagyudvarában, VI., Angyalföld, Aréna és Lehel-utca sarkán körülbelül

300 drb ló fog azonnali készpénz fizetés mellett árverés utján eladatni.

Az árverés mindenkor reggeli fél 9 órakor veendi kezdétt.

A III. fokozat és a vétélár magassága után lerovandó bélyeg illeték, a vásárló tartozik a vásárlási összeg fel-fizetése mellett fedezni.

A cs. és kir. 4. számú vonatkozóly parancsnokéaga.

(Utányomás nem díjaztatik.)

1443

Bérlet megszünés

folytán 370 darab fiatal fésűs gyapjas anyabírka.
230 darab ily fajta tokkjé, 300 drb ily fajta bárány
és 30 drb kos, továbbá 70 drb fiatal, hassa mangolicza
anyadisznó, 16 darab mangolicza kan és 250 darab
8 hónapos malacz 1432

szabad kézből eladó.

Eladó továbbá 600 métermázsza őszi rozsszalma.

Gregus Gyula bérlő

Ökördi pusztán, Kis-Körös vasútállomástól félórnyira.
Ügynökök nem díjaztatnak.

Uradaimok figyelmébe!

Urmánczy János topliczai gulyájában nevelt

48 darab 3 1/2 éves magyar erdélyi ökörtinó

40 " 2 1/2 éves " " ökörtinó

32 " 1 1/2 éves " " ökörtinó

továbbá 15 árab 1, 2, 3 éves bivalytinó kerül
eladására.

Az állatok megtekinthetők ifj. Éitető Albert ur
gazdaságában, Magyar-Régen, vasútállomás Szász-
Régen.

Ertekezhetni levél útján: Urmánczy János, Toplica,
Maros Torda-megyre; egy nappal való előleges sürgöny értesítés
esetén személyesen Magyar Régenben. 1439

AZ

ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

felügyelete alatt álló

KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT

kiadásában a következők

gazdasági könyvek jelentek meg:

	árva	kötve
	kor. fill.	kor. fill.
Cselkő és Kosutány <i>Takarmányozás</i> tan ...	4.80	6.--
Cserháti Sándor <i>Talajismeret</i> ...	3.20	
Hilgard-Treitz <i>Szikos talajok</i> ...	1.60	2 --
Domokos K. <i>Gazdasági építézet</i> I-ös rész	4.80	
Száhlender Gyula <i>Gazdasági építézet</i>		
II-ik rész ...	5.20	6.--
Szűts Mihály <i>Mezőgazdasági becsléstan</i> ...	5.20	6.--
Cserháti Sándor <i>Okszerő talajmivélés</i> ...	5.20	6.--
Acsádi Jenő <i>Mezőgazdasági Ut-, Vasut- és</i>		
<i>Hidépítézet</i> ...	5.20	6.--
Molnár István <i>Gazdasági gyümölcsstermelés</i> ...	4.--	4.80
Beiwinkler Vilmos <i>Fajbaromfi-tenyésztés</i> ...	10.--	12.--
Rázsó Imre <i>Czukorrépa-magtenyésztés</i> ...	2.--	--
Dr. Baross János <i>Idégeknek birtokbeszerzése</i> ...	6.--	--

Megrendelések az

Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület pénztári hivatalához
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

intézendők.

A műveket bérmentre küldjük; s minden megrendelés
után 25% engedményt adunk.

63860/II. 2/a. 1900. sz.

Vetőmag eladás.

A kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi ménésbirtokon és a gödöllői koronauraladalomban termelt magvak,
amennyiben azok az uradalmak saját céljaira nem szükségesek, az alább részletezett feltételek mellett

vetőmagul

mindazon gazdáknak kiadatnak, a kik eziránt a birtokok igazgatóságaihoz fordulnak.

A feltételek a következők:

1. Egy gazdának (vevőnek) egy és ugyanazon gabonaneimből 100 q-ig, egyéb vetőmagvakból 10 q-ig terjedő
mennyiség adható el.

2. Az eladási árak Kisbérre és Bábolnára a győri, — Gödöllőre és Mezőhegyésre a budapesti, végül Fogarasra
nézve a fogarasi piacon jegyzett piaczi illetve tőzsdei árak alapján fognak megállapítani oly módon, hogy az el-
szállítás napján jegyzett tőzsdei, illetve piaczi árból szállítási költségre Kisbérben és Bábolnán 40 fillér, Gödöllőn
30 fillér és Mezőhegyesen 100 fillér q-ként levonatik, az ily módon megállapított árakhoz azonban — amennyiben
elsőrendű minőségű és jól megrostált vetőmag engedtetik át, — mindegyik birtokon, métermázsánként 1 (egy)
korona hozzászámítatik.

3. Hogy a vásárolt vetőmag kizárólag vetésre fordíttassék, — ezért csakis azon gazda kaphat az állami bir-
tokokról vetőmagot, aki községi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a kérelmezett vetőmagra tényleg szüksége van. Ez
a községi előjárásági bizonyítvány a vetőmag kiszolgáltatása iránt benyújtott kérelemmel együtt az illető birtok igaz-
gatóságának beadandó.

4. A szükséges vetőmagvakra előjegyzéseket is tehetnek a gazdák az említett uradalmak igazgatóságánál és
és pedig őszi gabonára

folyó évi szeptember hó 30-ig,**tavasziakra pedig folyó évi december hó 31-ig,**

megjegyezvén, hogy a vetőmagvak eladása illetőleg kiszolgáltatása a vetési időny befejeztéig fog eszközöltetni.

Budapest, 1900. augusztus hó 30-án.

M. kir. földmivelésügyi Miniszter.

Vasöntvények

„Ferrofix“ segélyével

forraszthatók!

Szabadalmak az összes kulturállamokban.

„Ferrofix“ a közönséges nyers vasöntvényi és forrasztató és öntött vasnak minden másnemű érozozel, mint réz, acél, sz. való öszozkötését lehetővé teszi.

„Ferrofix“ oly egyszerű a használatban, hogy bárki is, a ki a kemény-forrasztásos (Hartlöthen) ért, „Ferrofix“ segélyével bármily forrasztást nyilj korvostólban azonnal csinálhat.

„Ferrofix“ segélyével eszközölt forrasztások oly tartósak, hogy kivételosen is megjelenti azaz és szakítási próbák szerint a törés sohaa a forrasztás helyén történt.

„Ferrofix“ egy rég érzett hiányt pótol és így nélkülözhetetlen minden gépüzemmel, így kősz, gazdaságokban, vasútskni, hajókba, ha valamely gépezet törése folytán úszaszavar állhat be.

„Ferrofix“ a használatban rendkívül olcsó, mert egy eredeti doboz — ára 20 korona — 4000 cm. törlési felület forrasztáshoz elég.

„Ferrofix“ a legtöbb technikai érdeklben és vaskereskedésben kapható. Mindennemű felvilágosítást egybéknt k' szabadon megadnak az osztrák és magyar szabadalom tulajdonosai:

Lukács és Társai

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 4.
Ünlesztő szer gyanánt ajánljuk a borax helyett a „BORFIX“ alkalmazását.
Prospektusok bértenve. 1418

Magy. kir. Államvasutak.

Hírdetmény.

Helyesbítés az új m. é. v. kilométermutatóban és helyi árudíjazásában.

A magy. kir. Államvasutak vonalain 1900. évi szeptember hó 1-től érvényes új kilométermutató magyar szövegű példányában a határozmányok 2. pontja Ék bekezdésének első mondata (5. oldal) törönd és a következő új szöveg által pótlandó:

„Azon viszonylatokban, melyekre a fenti 1-d) pont szerint a fehé- és tolna-vármegyei h. é. vasút székesfehérvár—adony—szabolcsi vonalán a peage-jog kiterjed a kilométerkövölások vastagabb számokkal vannak kitüntetve.“

Fováros Bács-Kiskun. Szóköz neve é a kilométermutató táblázatban (magyar és német példány), mindentű * jel, a díjazás Állomási díjszabásaiban (magyar és német példány), mindentű ○ jel teendő.

Budapest, 1900. augusztus havában.

Az igazgatóság.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krépt (portamentósn)

kapható kladóhivatalunkban.

A Párisi világ kiállításon jelenben működöt' bíráló bizottság az amerikai

Deering-féle

Chicago-i kaszálógépek és aratógépek gyárt

melláta valamennyi ilyen kiállító gépgyárak között

a legnagyobb kitüntetésre, annak itélvén a legtöbb elsőrendű díjakat. Ugyan is a nevezett gyár gépeinek ítéltetett oda, mint legmagasabb kitüntetés a „GRAND-PRIX“ és azonkívül még

2 arany és 1 egy ezüst érem is.

Ezen tény, valamint azon számos győzelem is, melyeket a Deering-féle gépek számtalan versenyeken arattak versenytársaik felett, a földteke majdnem minden országban, fényesen igazolják, hogy ezen gépek e téren valóban a legelső helyet foglalják el az egész világon.

A Deering Chicago-i arató- és kaszálógépgyár kizárólagos képviselője:

PROPPER SAMU

BUDAPEST,

V. ker., Váci-körút 52. szám.

